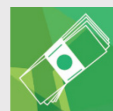

Īpašais ziņojums

ES centieni apkarot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju banku sektorā ir sadrumstaloti, un to īstenošana ir nepietiekama

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Saturs

	Punkts
Kopsavilkums	I–XI
Ievads	01–15
Kas ir nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija?	01–02
Valsts politika nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanai	03–06
ES un dalībvalstu pienākumi	07–12
Pašreizējā situācija politikas jomā	13–15
Revīzijas tvērums un pieeja	16–19
Apsvērumi	20–111
ES augsta riska trešo valstu saraksts nav pielāgots potenciālajiem draudiem ES	20–37
Komisijas izmantotā metode ievaddatu vākšanai nolūkā izveidot trešo valstu sarakstu ir efektīva, taču tās izmantošanu traucēja savlaicīgas sadarbības trūkums ar EĀDD	22–30
Komisijas novērtējumi ir izsmeljoši, taču ļoti lielā mērā balstīti uz FAFT ziņojumiem	31–33
Pirmais mēģinājums izveidot atsevišķu ES trešo valstu sarakstu neizdevās, tāpēc pašreizējais ES saraksts nav plašāks par FATF sarakstu	34–37
Komisijas veiktajā ES iekšējā tirgus riska analīzē trūkst ģeogrāfiskas ievirzes, prioritāšu noteikšanas un datu	38–49
Komisijas metodika neļauj noteikt prioritārās nozares, pamatojoties uz risku, tai nav ģeogrāfiskas ievirzes, un tā neatspoguļo laika gaitā notikušās izmaiņas	40–47
Komisija nav ziņojusi par NILLTF statistiku	48–49
ES NILLTFN tiesību aktu transponēšana ir sarežģīta, transponēšana ir nevienmērīga, un Komisijas veiktā novērtēšana norit lēni	50–66
Komisija veica noderīgas darbības transponēšanas veicināšanai	53–54
Komisijas izvēlei izmantot darbuzņēmēja pakalpojumus bija savi trūkumi	55–59
Daudzas dalībvalstis pilnībā nesadarbojās ar Komisiju	60–62
Komisijai trūka resursu procesa pārvaldībai	63–66

Komisija un EBI nav efektīvi izmantojušas savas “Savienības tiesību aktu pārkāpumu” pilnvaras	67–86
Komisija BUL pieprasījumiem piemēroja <i>ad hoc</i> pieeju	71–73
EBI atbildes rīcībā uz iespējamiem BUL bija vērojama pārmērīga kavēšanās	74–76
Augsta līmeņa EBI lēmumu pieņemšanu ietekmēja valstu intereses	77–82
Informācijas apmaiņa starp Komisiju un EBI nav oficiāli noformēta	83–86
ECB ir sākusi NILLTF risku integrēšanu prudenciālajā uzraudzībā, taču, neraugoties uz uzlabojumiem, informācijas apmaiņa nav pilnīgi efektīva	87–111
Neraugoties uz uzlabojumiem, informācijas apmaiņa starp valstu uzraudzības iestādēm un ECB nav pilnīgi efektīva	94–104
Valstu uzraudzības iestādes izmanto dažādu metodiku, un EBI norādījumi par uzraudzības novērtējumiem nav pietiekami konkrēti	105–111
Secinājumi un ieteikumi	112–123
Pielikumi	
I pielikums. ES tiesiskais regulējums	
II pielikums. Ceturtās NILLND un Piektās NILLND salīdzinājums	
III pielikums. Dažādi ES saraksta izveides procesi	
IV pielikums. ES un ASV	
V pielikums. BUL procesa posmi	
VI pielikums. Transponēšanas pārbaudes	
VII pielikums. Informācijas apmaiņas veidi ECB	
Akronīmi un saīsinājumi	
Glosārijs	
Komisijas un EĀDD atbildes	
ECB atbildes	
EBI atbildes	
Revīzijas darba grupa	
Laika grafiks	

Kopsavilkums

I Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija ir prakse, kurā noziedzīgi iegūti līdzekļi tiek padarīti par likumīgiem, iefiltrējot tos likumīgajā ekonomikā nolūkā slēpt to nelikumīgo izcelsmi. Eiropols lēš, ka Eiropā aizdomīgu darījumu vērtība ir mērāma simtos miljardu EUR un veido apmēram 1,3 % no ES iekšzemes kopprodukta (IKP). Globālā līmenī šis rādītājs tuvojas 3 % no pasaules IKP.

II Pirmo nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvu ES pieņēma 1991. gadā, un pēdējo reizi tā tika atjaunināta 2018. gadā, lai novērstu apdraudējumu, ko iekšējam tirgum rada nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija, kā arī teroristu finansēšanu. Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvas efektivitāte ir atkarīga no tās īstenošanas valstu līmenī.

III Nozīme ir arī virknei ES struktūru. Komisija izstrādā politiku, uzrauga transponēšanu un veic riska analīzi. Eiropas Banku iestāde (EBI) veic analīzi, izmeklē Savienības tiesību aktu pārkāpumus un nosaka sīki izstrādātus standartus, kas jāizmanto uzraudzības iestādēm un nozarei kopumā. EBI juridiskās pilnvaras un pilnvaras attiecībā uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu (NILLTFN) 2020. gadā tika ievērojami palielinātas. Eiropas Centrālā banka (ECB) eurozonas banku prudenciālajā uzraudzībā ņem vērā nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas (NILLTF) risku un kopš 2019. gada ar valstu uzraudzības iestādēm apmainās ar vajadzīgo informāciju, kas attiecas uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas novēršanu (NILLTFN).

IV Ņemot vērā ES NILLTFN politikas nozīmi un pašreizējo nepieciešamību pēc reformām, mēs nolēmām revidēt tās efektivitātes un lietderīguma aspektus. Mūsu ziņojuma mērķis ir informēt ieinteresētās personas un sniegt ieteikumus, lai atbalstītu turpmāku politikas izstrādi un īstenošanu. Mēs apskatījām ES darbības šajā jomā, īpašu uzmanību pievēršot banku sektoram, uzdodot jautājumu, vai ES darbības tiek labi īstenotas.

V Kopumā mēs konstatējām, ka saistībā ar pasākumiem NILLTF novēršanai un rīcību situācijās, kad ir konstatēts risks, ir vērojama institucionālā sadrumstalotība un vāja koordinācija ES līmenī. Praksē NILLTFN uzraudzība joprojām tiek veikta valstu līmenī bez pienācīga ES pārraudzības satvara, kas nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus.

VI Komisijai ir pienākums publicēt to valstu sarakstu, kuras nav ES dalībvalstis (trešās valstis) un kuras iekšējam tirgum rada nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas draudus. Bija nepilnības saziņā ar sarakstā iekļautajām trešām valstīm, kā arī Eiropas Ārējās darbības dienesta sadarbības trūkums. Turklāt ES joprojām nav apstiprinājusi atsevišķu sarakstu, kurā uzskaitītas augsta riska trešās valstis. Komisija reizi divos gados veic arī iekšējā tirgus riska novērtējumu. Šajā riska novērtējumā nav norādītas laika gaitā notikušās izmaiņas, trūkst ģeogrāfiskās ievirzes un prioritāte riskam nav noteikta efektīvi.

VII Mēs konstatējam, ka Komisija lēni izvērtēja direktīvu transponēšanu dalībvalstīs, jo dalībvalstu komunikācija nebija kvalitatīva un Komisijas rīcībā bija ierobežoti resursi. Eiropas Banku iestādes darbinieki veica ES tiesību aktu iespējamo pārkāpumu rūpīgu izmeklēšanu, taču mēs atradām pierādījumus tam, ka ir notikusi apspriešanās procesā iesaistīto EBI Uzraudzības padomes locekļu lobēšana. Mēs arī konstatējam, ka Eiropas Centrālā banka ir labi uzsākusi informācijas apmaiņu ar valstu NILLTFN uzraudzības iestādēm, taču dažas lēmumu pieņemšanas procedūras ir noritējušas lēni. Uzraudzības iestāžu kopīgoto materiālu kvalitāte valstu prakses dēļ arī ievērojami atšķīrās, un EBI izstrādā atjauninātus norādījumus.

VIII Komisijai mēs sniedzam šādus ieteikumus:

- 1) skaidrāk piešķirt prioritāti NILLTF riskam un sadarboties ar Eiropas Ārējās darbības dienestu attiecībā uz sarakstā iekļautajām trešām valstīm;
- 2) ja iespējams, izmantot regulas, nevis direktīvas;
- 3) ieviest sistēmu prasību par ES tiesību aktu pārkāpumiem iesniegšanai.

IX Eiropas Banku iestādei mēs sniedzam šādus ieteikumus:

- 1) pieņemt noteikumus, lai liegtu citiem Uzraudzības padomes locekļiem iespēju ietekmēt darba grupas locekļus apspriešanās laikā;
- 2) izdot pamatnostādnes, lai veicinātu saskaņotu informācijas apmaiņu starp valstu un ES līmeņa uzraudzības iestādēm.

X Eiropas Centrālajai bankai mēs sniedzam šādus ieteikumus:

- 1) ieviest efektīvākas iekšējās lēmumu pieņemšanas procedūras;
- 2) pēc Eiropas Banku iestādes pamatnostādņu ieviešanas mainīt savu uzraudzības praksi.

XI Gaidāmā tiesību aktu reforma ir Komisijas, Eiropas Parlamenta un Padomes iespēja novērst konstatētās nepilnības un ES NILLTFN tiesiskā regulējuma sadrumstalotību.

Ievads

Kas ir nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija?

01 Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija var notikt visā ekonomikā, sākot ar azartspēlēm un beidzot ar preču tirdzniecību un īpašumu iegādi. Taču kādā brīdī nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizētājiem nākas izmantot banku sistēmu, jo īpaši konvertējot un pārvietojot nelikumīgi iegūtos līdzekļus (pazīstama kā *layering* prakse). Plašāku informāciju par to, kā notiek nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija, sk. **1. attēlā**. Jaunākie Eurostat dati¹ liecina, ka vairāk nekā 75 % paziņoto aizdomīgo darījumu bija veikti kredītiestādēs vairāk nekā pusē ES dalībvalstu. Tādēļ preventīvo pasākumu veikšana banku sektorā var būt efektīvs līdzeklis nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas cikla pārtraukšanai.

---

¹ Sk. Eurostat dokumentu "*Money laundering in Europe*" (2013).

1. attēls. Kā notiek nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija

Avots: ERP, pamatojoties uz starpvaldību Finanšu darījumu darba grupas (FATF) definīcijām.

02 Teroristu finansēšana ir apdraudējums, kas saistīts ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju — sk. **1. izcēlumu**. Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas (NILLTF) novēršanas politikas virzieni ir savstarpēji saistīti, un parasti šo politiku īsteno ar vieniem un tiem pašiem instrumentiem, ko dēvē par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas novēršanu (NILLTFN).

1. izcēlums

Kas ir teroristu finansēšana?

Teroristu finansēšana ietver līdzekļu nodrošināšanu teroristu organizācijām — ļoti bieži ar pārrobežu dimensiju. Savā ziņā teroristu finansēšana ir pretēja nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai, jo diezgan bieži tiek apkopotas nelielas likumīgi iegūtu līdzekļu summas, kuras izmanto teroristiskām darbībām. Tā kā abas nodarbes ir saistītas ar nelikumīgām finanšu līdzekļu plūsmām, parasti tās tiek novērstas, izmantojot vienus un tos pašus politikas instrumentus.

Valsts politika nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanai

03 Pirmsākumi valsts NILLN politikai, kuras mērķis ir novērst nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un sodīt par to, ir meklējami 20. gs. 70. gados. Pasaules mērogā galvenā struktūra šajā jomā ir starpvaldību Finanšu darījumu darba grupa (*FATF*), kuru 1989. gadā izveidoja G7 valstis un kura atrodas Parīzē. *FATF* 39 locekļu vidū ir Amerikas Savienotās Valstis, Krievija un Ķīna, kā arī Eiropas Komisija un 14 ES dalībvalstis.

04 *FATF* nosaka standartus un veicina efektīvu rīcību, lai cīnītos pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, teroristu finansēšanu un citiem saistītiem apdraudējumiem, kas var skart starptautiskās finanšu sistēmas integritāti. Tās sagatavotajos norādījumos ir aprakstīti preventīvie pasākumi, kas jāveic finanšu iestādēm, kā arī regulatoru, uzraudzības iestāžu un tiesībsardzības iestāžu ieteicamās pilnvaras. Tā sekmē savstarpēja novērtējuma ziņojumu (*MER*) sagatavošanu — tā ir sistēma periodiskas profesionālapskates veikšanai tās dalībnieku starpā nolūkā izvērtēt, cik sekmīgi tās standarti un ieteikumi tiek īstenoti praksē. ES nekoncentrējas uz īstenošanas profesionālapskati valsts līmenī tādā pašā mērā, kā to dara saskaņā ar *FATF* pieeju.

05 Pamatojoties uz *FATF* standartiem, ES 1991. gadā pieņēma Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvu (NILLND), lai novērstu kapitāla brīvās aprites iekšējā tirgū izmantošanu noziedznieku labā un lai saskaņotu dalībvalstu centienus

novērst nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Tā kā *FATF* standarti ir mainījušies, ES kopš tā laika ir četras reizes atjauninājusi NILLND, ik reizi padarot noteikumus stingrākus. Tas tika darīts tādēļ, ka pasaules līmenī aizvien vairāk tiek atzīta nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizētāju izmantoto jauno metožu nelabvēlīgā ietekme, vienlaikus ar citu krimināltiesību normatīvo aktu palīdzību stiprinot tiesisko regulējumu. Plašāka informācija par tiesisko regulējumu ir pieejama [I pielikumā](#).

06 Par kriminālvajāšanu un sodu piemērošanu par pārkāpumiem, kas saistīti ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, ES atbild dalībvalstis, kuras piemēro dažādus kriminālvajāšanas standartus un sodus. Amerikas Savienotās Valstis pārējo *FATF* valstu vidū ir tās, kas, izpildot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas noteikumus un sankcijas, parasti piemēro stingrāku sodu režīmu — pēdējos gados vairākās lietās ES bankām, kas darbojas ASV, ir piemēroti lieli naudas sodi un citas sankcijas. Plašāku informāciju sk. [IV pielikumā](#).

ES un dalībvalstu pienākumi

07 ES NILLTFN tiesiskais regulējums līdz šim galvenokārt ir bijis direktīvu veidā saskaņā ar LESD 114. pantu. Tas atšķiras no citām finanšu pakalpojumu regulējuma jomām, kur biežāk tiek izmantota jaukta pieeja, proti, gan regulas, gan direktīvas. Tādēļ NILLTFN gadījumā ES struktūras nodrošina politikas izstrādi, norādījumu sniegšanu un pārraudzību, bet tiesību aktu īstenošana notiek dalībvalstīs. Nav vienotas ES līmeņa NILLTFN uzraudzības iestādes. Izraudzīto valstu NILLTFN uzraudzības iestāžu uzdevums ir nodrošināt, ka finanšu iestādes un citas iestādes, uz kurām attiecas NILLTFN noteikumi, pilda savus pienākumus, un, ja tās to nedara, veikt korektīvus pasākumus. Minētie pasākumi var ietvert finansiālas sankcijas un darbīmdarbības ierobežošanu. Finanšu iestādēm ir arī pienākums ziņot par aizdomīgām darbībām savas dalībvalsts finanšu ziņu vākšanas vienībām (*FIU*) — sk. arī [2. attēlu](#).

08 Atšķirībā no Amerikas Savienotajām Valstīm ES nevienā nozarē nav vienotas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas uzraudzības iestādes. Katrā dalībvalstī ir uzraudzības iestāde (vai iestādes), kas atbild par banku un jebkuru citu “atbildīgo subjektu” uzraudzību. ES struktūru tiešās pilnvaras ir ierobežotas. Uzraudzības iestāžu darbības veidi ir ļoti atšķirīgi, kas potenciāli var izraisīt situāciju, ka dalībvalstīs netiek

nodrošināta vienlīdzīga attieksme². Amerikas Savienotajās Valstīs Finanšu noziegumu apkarošanas tīkls (*FinCEN*) ir galvenā regulatīvā iestāde, kas atbild par NILLTFN un uzrauga bankas, finanšu iestādes un privātpersonas. *FinCEN* darbības tiek veiktas globālā mērogā, jo tam ir tiesības aizliegt bankām, kas atrodas ārpus ASV, sadarboties ar korespondentbankām ASV, ja ir pamatots iemesls uzskatīt, ka attiecīgā banka rada lielas bažas saistībā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju³.

09 Komisijas Finanšu stabilitātes, finanšu pakalpojumu un kapitāla tirgu savienības ģenerāldirektorāts (FISMA ĢD)⁴ koordinē ES politiku nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas novēršanas jomā. Komisija atbild par ES finanšu sistēmu apdraudošo risku apzināšanu un par atbilstīgu ieteikumu sniegšanu attiecīgajām ieinteresētajām personām. Tā atbild arī par politikas izstrādi un par to, lai tiktu nodrošināta ES tiesību aktu transponēšana un īstenošana dalībvalstīs. Tādēļ Komisijai ir būtiska nozīme stingra NILLTFN tiesiskā regulējuma izveides sekmēšanā Eiropas Savienībā. Eiropas Ārējās darbības dienestam (EĀDD) un Eiropolam arī ir svarīga nozīme ar NILLTF saistītu ziņu sagatavošanā Komisijas vajadzībām.

10 Eiropas Banku iestāde (EBI) kopš 2020. gada ir atbildīga par ES finanšu nozares cīņu pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un teroristu finansēšanu; tā vada, koordinē un uzrauga šo cīņu. Pirms tam tās darbs aptvēra tikai banku sektoru, tostarp reglamentējošo instrumentu, piemēram, pamatnostādņu, atzinumu par NILLTF riskiem un ziņojumu, izstrādi. EBI ir pilnvarota šajā saistībā izmeklēt arī valstu uzraudzības iestāžu iespējamus ES tiesību aktu pārkāpumus. EBI nav uzraudzības vai izpildes panākšanas pilnvaru.

11 Eiropas Centrālā banka (ECB) atbild par eurozonas lielo banku prudenciālo uzraudzību. ECB aizvien vairāk interesē NILLTF risku prudenciālā ietekme, jo NILLTF risks var radīt uzraudzības problēmas un reputācijas risku sektoram kopumā. ECB kopš 2019. gada ir sākusi integrēt NILLTFN apsvērumus savā prudenciālajā uzraudzībā, kas tiek nodrošināta, izmantojot uzraudzības pārbaudes un novērtējuma procesu (*SREP*). Ar EBI un citu Eiropas uzraudzības iestāžu atbalstu tā ir parakstījusi informācijas

² EBI nesen secināja, ka ir iespēja, ka par vienas un tās pašas iestādes izdarītu vienu un to pašu pārkāpumu tiks piemērotas dažādas sankcijas un pasākumi vai arī netiks piemērotas vispār nekādas sankcijas vai pasākumi atkarībā no tā, kura kompetentā iestāde ir atbildīga par sodu piemērošanu. *EBA Report on European Commission's call for advice on the future EU legal framework on AML/CFT*, 2020. gada septembris, 88. punkts, 23. lpp.

³ Tas var izraisīt bankas bankrotu.

⁴ FISMA ĢD 2020. gada janvārī pārņēma atbildību par NILLTFN no Komisijas Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāta (JUST ĢD).

apmaiņas nolīgumus ar aptuveni 50 NILLTFN uzraudzības iestādēm. ECB uzraudzītāji šo informāciju izvērtē, izmanto savā prudenciālās uzraudzības darbā un vajadzības gadījumā veic atbilstīgus prudenciālās uzraudzības pasākumus.

12 Eiropols atbalsta dalībvalstis to cīņā pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un teroristu finansēšanu. Galvenās ES struktūras ir norādītas [2. attēlā](#).

2. attēls. Galvenās NILLTFN struktūras Eiropas Savienībā

ES līmenis

Komisija

Atbild par to, lai ES līmenī tiktu izstrādāta politika nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanai, prioritāšu noteikšanai un riska novērtējumu veikšanai, un par tās īstenošanu.

EBI

EBI ir atbildīga par tehnisko standartu un norādījumu izstrādi. Tai ir arī tiesības izmeklēt Savienības tiesību aktu pārkāpumus. Kopš 2020. gada EBI NILLTFN pilnvaras ir paplašinātas un attiecas uz visām finanšu iestādēm, taču tā vienīgā no visām trim Eiropas uzraudzības iestādēm ir atbildīga par banku sektoru.

ECB

Eiropas Centrālā banka (ECB) ir atbildīga par eurozonas lielo banku prudenciālo uzraudzību. Pildot savus prudenciālās uzraudzības uzdevumus, ECB savā darbībā ņem vērā bažas, kas saistītas ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu un varētu ietekmēt banku drošību un stabilitāti.

Eiropols

Eiropols ir ES tiesībsardzības aģentūra, kas cita starpā palīdz dalībvalstīm cīnīties pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorismu. Ziņojumus par aizdomīgiem darījumiem publicē IT platformā FIU.net.

Dalībvalstu līmenis

NILLN uzraudzības iestādes

NILLN uzraudzības iestādes ir dalībvalstu iestādes, kuru uzdevums ir uzraudzīt NILLTFN režīma ievērošanu un pārbaudīt, kā atbildīgie subjekti ievēro attiecīgās valsts NILLTFN režīmu; dažas uzraudzības iestādes var uzlikt sodus par noteikumu neievērošanu vai arī ierosināt to darīt citai iestādei. Dalībvalstīs bieži ir vairāk nekā viena NILLTFN uzraudzības iestāde.

Finanšu ziņu vākšanas vienības

Finanšu ziņu vākšanas vienības (FIU) ir dalībvalstu iestādes, kas atbild par atbildīgo subjektu iesniegto ziņojumu par aizdomīgiem darījumiem apkopošanu un analizēšanu, kā arī par analīzes rezultātu izplatīšanu valsts NILLN iestādēm un citām FIU Eiropas Savienībā vai trešās valstīs.

Avots: ERP.

Pašreizējā situācija politikas jomā

13 Viens no galvenajiem tematiem pašreiz notiekošajās politiskajās debatēs par ES NILLTFN struktūru, ir centralizētas ES NILLTFN uzraudzības trūkums un tā radītie nevienlīdzīgie konkurences apstākļi⁵.

14 Komisija 2020. gada maijā paziņojuma veidā pieņēma rīcības plānu attiecībā uz NILLTFN, tostarp vairākus pīlārus⁶, kā arī publicēja pārskatītu metodiku augsta riska trešo valstu noteikšanai. Komisija ierosinās izveidot vienotu noteikumu kopumu un vienotu NILLTFN uzraudzības iestādi. Pēc tam to plaši atbalstīja arī Eiropas Parlaments⁷.

15 Padome 2020. gada novembrī pieņēma secinājumus⁸, kuros kopumā tika atbalstīti šie politikas mērķi. Sagaidāms, ka tiesību aktu priekšlikumus, kuros būs iekļauti iepriekšējā punktā minētie pīlāri, Komisija iesniegs līdz 2021. gada vidum.

---

⁵ Bāzeles Pārvaldības institūts to ir uzsvēris savā dokumentā *Basel AML Index: Ranking money laundering and terrorist financing risks around the world* (2020. gada izdevums, 4. lpp.): “Šis vājais sniegums ir saderīgs ar Eiropas bankās dažos pēdējos gados konstatētajiem NILLN noteikumu pārkāpumiem (..) un liek celt trauksmi par banku un nebanku finanšu iestāžu NILLTFN uzraudzības kvalitāti”.

⁶ Eiropas Komisija, “*Rīcības plāns par visaptverošu Savienības politiku nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanai*”, 2020. gada maijs.

⁷ Eiropas Parlaments, *Rezolūcija par visaptverošu Savienības politiku nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanai — Komisijas Rīcības plāns un nesenā notikumu attīstība*, 2020. gada jūlijs.

⁸ ES Padome, *Padomes secinājumi par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu*, 2020. gada novembris.

Revīzijas tvērums un pieeja

16 Ņemot vērā NILLTFN politikas nozīmi Eiropas Savienībā, nesenos augsta līmeņa NILLTF gadījumus banku sektorā un pašreizējo nepieciešamību pēc reformām, mēs nolēmām revidēt šīs politikas efektivitātes un lietderīguma aspektus. Mūsu ziņojuma mērķis ir informēt ieinteresētās personas un sniegt ieteikumus, lai atbalstītu politikas izstrādi un turpmāku īstenošanu.

17 Galvenais revīzijā uzdotais jautājums bija šāds: vai ES pasākumi cīņai pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju banku sektorā ir pienācīgi īstenoti? Lai gan revīzijā galveno uzmanību pievēršām banku sektoram, secinājumi var attiekties uz NILLTFN politiku arī citās nozarēs. Šīs revīzijas tvērumā neiekļāvām finanšu ziņu vākšanas vienības (*FIU*). Apakšjautājumi ir šādi:

- Vai ES sagatavo trešo valstu sarakstu, kurā atspoguļoti konkrēti draudi ES?
- Vai Komisija pienācīgi novērtēja nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas riskus, kas skar iekšējo tirgu?
- Vai Komisija pienācīgi novērtēja ES tiesību aktu transponēšanu valstu tiesību aktos?
- Vai Komisija un EBI savlaicīgi un efektīvi rīkojās nolūkā reaģēt uz ES NILLTFN tiesību aktu iespējamajiem pārkāpumiem?
- Vai ECB banku prudenciālajā uzraudzībā efektīvi integrēja NILLTF riskus un vai tā efektīvi dalījās ar informāciju ar valstu uzraudzības iestādēm?

18 Mūsu revidējamās struktūras bija Komisija (galvenokārt FISMA ĢD), Eiropas Banku iestāde (EBI) un Eiropas Centrālā banka (ECB). Konstatējumi tika saskaņoti arī ar EĀDD. Papildus tam mēs veicām Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas novēršanas ekspertu grupas (NILLTFN EG) 27 dalībvalstu elektronisku aptauju. Aptaujā tika skarti aspekti, kas saistīti ar NILLTFN politikas īstenošanu valstu līmenī, piemēram, riska novērtēšana un transponēšana. Atbildes saņēmām no 20 valstīm. Atsauces uz šo aptauju ir minētas šajā ziņojumā. Mēs arī intervējām NILLTFN politikas īstenošanā un uzraudzībā iesaistīto valsts iestāžu pārstāvjus no četrām dalībvalstīm. Šīs iestādes izvēlējāmies to lieluma, atrašanās vietas un NILLTF risku dažādības dēļ. Vairākās ziņojuma iedaļās veicām vai nu dalībvalstu, vai arī banku izlases sīku analīzi. Atlases kritēriji ir izskaidroti attiecīgajās iedaļās. Sākotnējos konstatējumus apspriedām ar ekspertu grupu.

19 Mūsu revīzijas kritēriji ir balstīti uz starptautiskajiem standartiem, ko noteikusi FATF⁹ un Bāzeles Banku uzraudzības komiteja¹⁰. Izmantojām arī tiesisko regulējumu (NILLND, KPD, VUM regula un EBI regula) un attiecīgās EBI pieņemtās pamatnostādnes. EBI darbību attiecīgos gadījumos salīdzinājām ar tās reglamenta noteikumu konkrētajiem punktiem. Attiecībā uz transponēšanu izmantojām Komisijas Labāka regulējuma pamatnostādnes. Komisijas veiktajam riska novērtējumam piemērojām attiecīgos riska novērtēšanas standartus.

---

⁹ *FATF Recommendations 2012*, ar 2019. gada jūnija grozījumiem.

¹⁰ Bāzeles Banku uzraudzības komiteja, *“Introduction of guidelines on interaction and cooperation between prudential and AML/CFT supervision”* un *“Core Principles for Effective Banking Supervision”*.

Apsvērumi

ES augsta riska trešo valstu saraksts nav pielāgots potenciālajiem draudiem ES

20 Komisijai ir juridisks pienākums noteikt valstis, kas ir ārpus ES un kurās ir NILLTFN tiesiskā regulējuma stratēģiskas nepilnības, kas rada risku ES finanšu sistēmai¹¹.

Komisija augsta riska trešo valstu sarakstu pieņem ar deleģēto aktu¹². Ja Komisija nosaka augsta riska trešās valstis¹³, tas nozīmē, ka atbildīgie subjekti (tostarp bankas) Eiropas Savienībā nekavējoties ir spiestas piemērot daudz stingrākus pasākumus (jo īpaši pastiprinātas uzticamības pārbaudes), veicot darījumus ar privātpersonām un uzņēmumiem sarakstā iekļautajās valstīs. Tas tiek darīts nolūkā nodrošināt iekšējā tirgus pienācīgu darbību un ierobežot legalizētu nelikumīgi iegūtu līdzekļu ieplūšanu ES. ES ir jāizvērtē vairāk nekā 200 valstis un teritorijas. Valsts iekļaušana šajā sarakstā var radīt kavēšanos un izmaksas ES uzņēmumiem un iedzīvotājiem, kuri vēlas slēgt darījumus ar šo valstu uzņēmumiem un indivīdiem, un otrādi. Tā var arī likt veikt riska mazināšanas pasākumus, kas nozīmē, ka uzņēmumi stratēģisku apsvērumu dēļ aiziet no konkrētiem tirgus segmentiem pārmērīgi liela regulatīvā sloga dēļ.

21 Mēs izvērtējam, vai Komisijas īstenotais trešo valstu saraksta izstrādes process ir efektīvs un lietderīgs, atsaucoties uz attiecīgajiem standartiem.

Komisijas izmantotā metode ievaddatu vākšanai nolūkā izveidot trešo valstu sarakstu ir efektīva, taču tās izmantošanu traucēja savlaicīgas sadarbības trūkums ar EĀDD

22 NILLND nosaka, ka Komisijai, veicot novērtējumus, ir pienākums izvērtēt uzticamus un atjauninātus informācijas avotus, tostarp trešo valstu NILLTFN tiesisko regulējumu. Kā pirmo soli šajā virzienā Komisija 2018. gada jūlijā pieņēma un publicēja

¹¹ Saskaņā ar ES Direktīvu (ES) 2015/849 (Ceturtā NILLND) un Direktīvas (ES) 2018/843 (Piektā NILLND) 9. pantu.

¹² Līgums par Eiropas Savienības darbību, 290. pants.

¹³ Termins "trešā valsts" attiecas uz jurisdikcijām (valstīm un teritorijām), kas atrodas ārpus ES.

dienestu darba dokumentu, kurā ir izklāstīta darba procedūra trešo valstu jurisdikciju noteikšanai¹⁴ ("2018. gada metodika").

23 Metodika ir balstīta uz NILLND prasībām un FATF standartiem, metodiku un paraugpraksi. Par pamatu ES politikai attiecībā uz trešām valstīm tajā ir izmantota FATF sarakstā iekļaušanas procedūra un vērā tiek ņemtas arī Eiropola un EĀDD savāktās ziņas par katru konkrēto valsti. Izejas punkts ir jaunākais savstarpēja novērtējuma ziņojums (*MER*), ko sagatavojusi FATF vai attiecīgā reģionālā iestāde. Komisijas pieeja nedaudz atšķiras no ASV pieejas. ASV pieeja ļauj noteikt dažādus trešo valstu radītā riska līmeņus un ir vairāk vērsta uz sankciju piemērošanu.

24 Komisija izmanto arī citus sarakstā iekļaušanas procesus, kas faktiski palīdz novērst NILLTF draudus no valstīm, kas ir ārpus ES, proti, sarakstu ar jurisdikcijām, kas nodokļu nolūkos nesadarbojas, un ierobežojošo pasākumu (sankciju) sarakstu. Tie ir salīdzināti *III pielikumā*. Gan nodokļu, gan sankciju saraksti tiek izstrādāti nolūkā sekmēt pārmaiņas ārpus ES, savukārt NILLTFN trešo valstu saraksts pēc būtības nodrošina aizsardzību pret NILLTF. Turklāt abi minētie pārējie saraksti ir izveidoti Padomes lēmumu rezultātā.

25 Metodikā (sk. **22.** punktu) ir arī paredzēts, ka Komisijai ir pienākums vākt ievaddatus no Eiropola un EĀDD, jo to rīcībā ir attiecīgās speciālās zināšanas, tostarp EĀDD gadījumā tā ir informācija arī par NILLTF risku katrā konkrētajā trešā valstī. Tvēruma izpēti un prioritāšu noteikšanas laikā Komisija oficiāli pieprasīja Eiropolam un EĀDD informāciju saistībā ar trešo valstu noteikšanu.

26 *1. tabulā* ir atspoguļots laika grafiks, kuru Komisija ievēro, veidojot un atjauninot trešo valstu sarakstu.

---

¹⁴ Komisija, "*Methodology for identifying high risk third countries under Directive (EU) 2015/849*".

1. tabula. Trešo valstu saraksta izveides posmi

Datums	Darbība
2016. gada 14. jūlijs	Pirmais deleģētais akts, kas balstīts uz Ceturto NILLND un daudzējādā ziņā līdzinās FATF sarakstam (vairākas reizes atjaunināts, lai atspoguļotu FATF turpmākos sarakstus)
2018. gada 22. jūnijs	Komisijas metodika deleģētā akta pieņemšanai saskaņā ar Piekto NILLND ("2018. gada metodika")
2018. gada marts–septembris	Komisijas veiktās tvēruma izpētes un analīzes posms (iesaistot Eiropolu un EĀDD)
2018. gada septembris–2019. gada janvāris	Komisijas apspriešanās ar dalībvalstīm par valstu dokumentācijas projektiem un deleģētā akta projektu
2019. gada 13. februāris	Komisijas deleģētā akta pieņemšana atbilstoši 2018. gada metodikai
2019. gada 7. marts	Deleģētā akta noraidīšana Padomē (sk. 34. punktu)
2020. gada 7. maijs	Atjauninātā deleģētā akta, kas vēl lielākā mērā saskaņots ar FATF sarakstiem, pieņemšana
2020. gada 7. maijs	Pārskatītās metodikas pieņemšana izmantošanai pēc 7. maija ("2020. gada metodika")

Avots: ERP.

27 Eiropols savlaicīgi un konsekventi nodrošināja Komisijai informāciju, kas nepieciešama tvēruma izpētei un prioritāšu noteikšanai. EĀDD sākotnēji nesniedza Komisijas rakstiski pieprasīto informāciju, savu ieguldījumu šajā procesā tas sniedza tikai vēlāk. Informācijas trūkums par katru konkrēto valsti laikā, kad tā sākotnēji tika pieprasīta, samazināja procesa efektivitāti.

28 Ar problēmām nācās saskarties arī sadarbībā ar trešām valstīm. Metodikā bija noteikts, ka Komisijai un EĀDD ir pienākums koordinēti iesaistīties un nodrošināt attiecīgās trešās valsts pilnīgu un savlaicīgu informēšanu par deleģētā akta pieņemšanu. Mēs neguvām pierādījumus, kas būtu pienācīgi darīti.

29 Komisija augsta riska trešo valstu sarakstu pieņem ar deleģēto aktu. Tas nozīmē, ka Komisijai pirms akta pieņemšanas ir jāapspriežas ar dalībvalstu pārstāvju ekspertu grupām.

30 Komisija ar NILLTFN EG starpniecību sazinājās ar Padomi un aicināja sniegt ieguldījumu valstu riska profilu, NILLTFN novērtējumu un deleģētā akta projekta sagatavošanā. Valstu riska profilu un NILLTFN novērtējumu ("valsts faktu lapu") apspriešanas un sagatavošanas laikā 2018. gada novembrī (sk. **1. tabulu**) gandrīz puse dalībvalstu iesniedza Komisijai attiecīgos ievaddatus.

Komisijas novērtējumi ir izsmeļoši, taču ļoti lielā mērā balstīti uz *FAFT* ziņojumiem

31 Metodika nosaka, ka Komisijai ir pienākums sagatavot katras novērtētās valsts profilu, aprakstot apdraudējumus un riskus, un, pamatojoties uz astoņu pamatelementu analīzi, veikt vispārēju novērtējumu par attiecīgās trešās valsts trūkumu pakāpi.

32 Pamatojoties uz mūsu veikto desmit valstu izlases analīzi, mēs secinām, ka Komisijai ir efektīvi izdevies savākt informāciju par trešo valstu riskiem un apkopot to atsevišķu valstu profilos, kurus tā izmantoja savu novērtējumu veikšanai. Kopumā jānorāda, ka valstu profili vairumā gadījumu ietvēra pilnīgu un atbilstīgu informāciju, kas savākta gan no iekšējiem, gan no publiski pieejamiem informācijas avotiem. Taču tie ļoti lielā mērā ir balstīti uz *MER*, kas sagatavoti, izmantojot *FATF* metodiku, un kas dažos gadījumos ir līdz pat 10 gadiem veci.

33 Komisijas metodikā netiek izmantoti nekādi svērumi vai vērtēšanas kritēriji, kas attiektos uz katru pamatelementu un/vai piešķirto reitingu, jurisdikciju izvēli balstot vienīgi uz ekspertu atzinumu. Taču mūsu izlases gadījumā mēs nekonstatējām neatbilstības starp Komisijas atlasītajām un neatlasītajām jurisdikcijām.

Pirmais mēģinājums izveidot atsevišķu ES trešo valstu sarakstu neizdevās, tāpēc pašreizējais ES saraksts nav plašāks par *FATF* sarakstu

34 Komisija 2019. gada 13. februārī pieņēma deleģēto aktu, kurā bija minētas 23 augsta riska trešās valstis (sk. **1. tabulu**). Šis deleģētais akts varēja stāties spēkā tikai tad, ja Eiropas Parlaments un Padome mēneša laikā pēc paziņojuma par pieņemto aktu neizsaka nekādus iebildumus. Padome 2019. gada 7. martā vienbalsīgi nolēma noraidīt Komisijas ierosināto saraksta projektu. Daudzas valstis pauda bažas par to, ka

apspriešanās process ar tām ir bijis sasteigts. Savukārt Parlaments savā 2019. gada 14. marta rezolūcijā apstiprināja deleģēto aktu.

35 Pēc Padomes noraidījuma Komisija 2020. gada maijā ierosināja jaunu deleģēto aktu (sk. **1. tabulu**). Tas tika sagatavots, nodrošinot saskaņotību ar *FATF* procesu, kas nozīmē, ka vērā tika ņemtas tikai *FATF* sarakstā iekļautās un no saraksta svītrotās valstis. Šā saraksta tvērums bija ierobežotāks. Ne Parlaments, ne Padome to nenoraidīja, un tas pašreiz ir spēkā. Informatīvos nolūkos sniedzam 2019. gada februāra sarakstu, kurā atsevišķi norādītas valstis, kuras tajā laikā nebija iekļautas *FATF* sarakstā (sk. **2. tabulu**).

36 Kopumā atsevišķa ES trešo valstu saraksta izstrādes process nav bijis efektīvs. Līdz šim ES nav izdevies vienoties par trešo valstu sarakstu, kas būtu plašāks par spēkā esošo *FATF* sarakstu un kurā būtu ņemti vērā konkrēti pret ES vērsti apdraudējumi. Veids, kā reaģēt uz risku, tiek izvēlēts vienīgi valstu līmenī un nav vērsts pret subjektu vai nozari, kā tas ir ES sankciju saraksta gadījumā.

37 Komisija 2020. gada maijā publicēja uzlabotu metodiku, kuru paredzēts izmantot nākamajā saraksta veidošanas procesā, kas pašreiz tiek īstenots. Tās pamatā ir iepriekšējā metodika, un tā paredz plašāku sadarbību ar trešām valstīm. Faktiski tas nozīmēs, ka jaunas trešās valsts iekļaušana sarakstā varētu prasīt līdz pat 12 mēnešiem. Mūsu apsvērumi par iepriekšējās metodikas trūkumiem attiecas arī uz pašreizējās metodikas izmantošanu.

2. tabula. Noraidītais 2019. gada saraksts

ES sarakstā iekļautās jurisdikcijas	
Spēkā esošajā <i>FATF</i> sarakstā iekļautās valstis	Spēkā esošajā <i>FATF</i> sarakstā neiekļautās valstis
Ziemeļkoreja (Korejas Tautas Demokrātiskā Republika)	Afganistāna
Irāna	ASV Samoa
Bahamu salas	Guama
Botsvāna	Irāka
Etiopija	Lībija
Gana	Nigērija
Pakistāna	Panama
Šrilanka	Puertoriko
Sīrija	Samoa Saūda Arābija
Trinidāda un Tobāgo	ASV Virdžīnu Salas
Tunisija	
Jemena	

Avots: ERP.

Komisijas veiktajā ES iekšējā tirgus riska analīzē trūkst ģeogrāfiskas ievirzes, prioritāšu noteikšanas un datu

38 Ceturtā NILLND nosaka, ka Komisijai ir pienākums novērtēt konkrētos NILLTF riskus, kas skar iekšējo tirgu un ir saistīti ar pārrobežu darbībām, un reizi divos gados vai vajadzības gadījumā biežāk sagatavot ziņojumu. Tas ir pazīstams kā riska novērtējums pārvalstiskā līmenī (*SNRA*). Pirmais *SNRA* tika sagatavots 2017. gadā un otrs — 2019. gadā. Šāda veida riska kartēšanas mērķis ir konstatēt Savienības problēmu nopietnību un atrašanās vietu, lai palīdzētu izstrādāt atbilstīgus korektīvos pasākumus. Tas ir arī būtiski svarīgs instruments gan politikas veidotājiem, gan bankām, kas tām norāda, kādā virzienā vērst to darbību, lai vislabāk samazinātu NILLTF risku. Arī dalībvalstīm ir pienākums sagatavot valsts līmeņa riska novērtējumus (*NRA*), taču tos mēs nevērtējam. Komisijai ir arī jāvāc dalībvalstu statistikas dati par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas kvantitatīvo apjomu.

39 Mēs izvērtējam, vai Komisijas īstenotais *SNRA* sagatavošanas un statistikas publicēšanas process ir efektīvs un lietderīgs, atsaucoties uz attiecīgajiem standartiem.

Komisijas metodika neļauj noteikt prioritārās nozares, pamatojoties uz risku, tai nav ģeogrāfiskas ievirzes, un tā neatspoguļo laika gaitā notikušās izmaiņas

40 Komisijas metodika ir balstīta uz *FATF* pieeju. Šāda pieeja nodrošina visas nepieciešamās informācijas pieejamību saskaņā ar riska pārvaldības standartiem. (Sk. [3. tabulu](#)).

41 *SNRA* veikšanā izmantotās pieejas mērķis ir novērtēt ES līmenī konstatēto ievainojamību, sistemātiski analizējot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas riskus, kas saistīti ar metodēm, ko izmanto potenciālie nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizētāji un teroristu finansētāji.

42 2019. gada *SNRA* sagatavošanas laikā Komisija veica analīzi un novērtējumu attiecībā uz katru no izvēlētajiem 47 produktiem vai pakalpojumiem, aprakstot attiecīgos apdraudējumus un ievainojamību un izdarot secinājumus; sk. [3. tabulu](#).

3. tabula. Komisijas sagatavotais riska novērtējums pārvalstiskā līmenī

	2017	2019
Nozares	10	11
Preces vai pakalpojumi	40	47
Vidējais apdraudējums (ERP izlase)	2,7 ¹⁵	3,2
Vidējā ievainojamība (ERP izlase)	2,8	3,0

Piezīme. Mūsu izlases pieeja ir izklāstīta 46. punktā. Ar jēdzienu “apdraudējums” mēs domājam iespējamību, ka produkts vai pakalpojums varētu tikt ļaunprātīgi izmantots nelikumīgiem mērķiem. Ar jēdzienu “ievainojamība” mēs domājam šo pašu produktu vai pakalpojumu iespējamās vājās puses, kas teroristu grupējumiem vai organizētās noziedzības organizācijām ļauj tos ļaunprātīgi izmantot nelikumīgiem mērķiem.

Avots: ERP analīze, pamatojoties uz Komisijas dokumentāciju.

43 Atjaunināts SNRA tika sagatavots, izmantojot informāciju, kas iegūta pašreiz notiekošajā informācijas apmaiņā ar ieinteresētajām personām, tostarp dalībvalstīm, profesionālajām organizācijām un NVO. Mūsu aptaujā 50 % dalībvalstu secināja, ka SNRA ir bijis ļoti noderīgs politikas izstrādē valsts līmenī, savukārt 40 % dalībvalstu norādīja, ka tas ir bijis diezgan noderīgs.

44 Komisija nozaru novērtējumu prezentē nevis pa prioritāšu līmeņiem (kopējo vērtējumu iegūstot, piemēram, apdraudējuma rādītāju reizinot ar ievainojamības rādītāju), bet gan pa profesionālajām jomām. Taču dokumentam pievienotajā Komisijas paziņojumā ir sniegts to risku kopsavilkums, ar kuriem saskaras nozares. Komisija nav veikusi vispārēju novērtējumu par katru nozari saistībā ar to, vai laikā no 2017. līdz 2019. gadam kopējais apdraudējuma vai ievainojamības līmenis ir pieaudzis. Turklāt salīdzināmu statistikas datu trūkuma dēļ Komisijai ir grūtāk salīdzināt dažādu nozaru radītos draudus (sk. arī 48. punktu).

45 Riska novērtēšanas metodikā, kuru Komisija izstrādāja ar NILLTFN EG palīdzību, atlikušā riska, kas konstatēts pēc apdraudējumu un ievainojamības analīzes, ietekme visos gadījumos tiek uzskatīta par “pastāvīgi būtisku”. Tas liecina par to, ka šajā procesā nav pienācīgi noteiktas prioritātes.

46 Analīzes veikšanai mēs izveidojām izlasi, kuru veidoja trīs no 47 produktiem un pakalpojumiem (elektroniskā nauda, brokeru pakalpojumi un ieguldījumu pārvaldība,

¹⁵ Skalā no 1 (maznozīmīgs) līdz 4 (ļoti nozīmīgs).

kā arī privāto banku pakalpojumi), jo tie ir saistīti ar banku sektoru un tiem ir augsti ievainojamības rādītāji. Izdarījām šādus secinājumus:

- lai gan konstatējām, ka dažādas ieinteresētās personas sniedz ievaddatus faktu lapu projekta sagatavošanai, šis fakts nebija skaidri sasaistāms ar veikto novērtējumu;
- mēs konstatējām, ka vērtējuma izmaiņas nebija pamatotas, jo īpaši gadījumos, kad secinājumi kļuva kritiskāki;
- riska novērtējumā nav ģeogrāfiskas ievirzes, lai gan dažām nozarēm tā būtu svarīga;
- Komisija drīkst izdarīt atjauninājumus arī starplaikā starp reizi divos gados publicējamajiem atjauninājumiem, lai atspoguļotu norises nozarēs, kurās notiek strauja inovācija, taču ne reizi nav to darījusi;
- attiecībā uz pasākumiem, kas veikti saistībā ar ieteikumiem, jānorāda, ka ar diviem gadiem Komisijai var būt par maz, lai pārbaudītu, ka darbības ir pabeigtas.

47 Pasākumi saistībā ar 2017. gada *SNRA* minētajiem ieteikumiem tika veikti 2019. gada *SNRA* sagatavošanas laikā. Attiecībā uz trim apskatītajām nozarēm jānorāda, ka 2019. gada *SNRA* mums neizdevās atrast skaidras norādes uz secinājumiem, kas saistībā ar šiem papildu pasākumiem izdarīti nozaru līmenī. Taču Komisijas ziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei¹⁶ ir sniegts vispārējs pārskats par pasākumiem, kas veikti saistībā ar ieteikumiem.

Komisija nav ziņojusi par NILLTF statistiku

48 Līdz šim sagatavots maz ticamu aplēšu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apmēriem Eiropā, norādot uz to pa atsevišķām nozarēm, naudas izteiksmē vai ņemot vērā sastopamības biežumu. Kopš 2020. gada janvāra Komisijai ir pienākums vākt un pēc tam paziņot statistikas datus par jautājumiem, kas attiecas uz dalībvalstu sistēmu efektivitāti cīņā pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroristu finansēšanu. Dalībvalstīm ir arī pienākums iesniegt šādu statistiku Komisijai¹⁷. Komisija (FISMA ĢD) ir

¹⁶ Komisija, “*Ziņojums par novērtējumu attiecībā uz pārrobežu darbībām piemītošajiem nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskiem, kuri skar iekšējo tirgu*”, 4. iedaļa — ieteikumi.

¹⁷ Piektās NILLND 6. panta 2. punkta b) apakšpunkts un 44. pants; šie pienākumi attiecas uz Komisiju un var ietvert arī *Eurostat* un/vai citu ĢD, piemēram, FISMA ĢD, pienākumus.

veikusi pasākumus nolūkā savākt šos datus no dalībvalstīm, taču ziņojumu līdz šim vēl nav sagatavojusi. Turklāt Eurostat rīcībā nav metodikas, kas ļautu vākt datus un veikt aplēses par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas kvantitatīvo apjomu.

49 Kopumā mēs secinām, ka Komisija savā katru otro gadu veicamajā novērtējumā riskam nepiešķir skaidru prioritāti, un tajā trūkst arī ģeogrāfiskās dimensijas. Turklāt Komisija npublicē statistikas datus par NILLTF, kas ļautu nodrošināt labāku prioritāšu noteikšanu šajā procesā. Kopumā šie aspekti samazina Komisijas, politikas veidotāju un atbildīgo subjektu spēju rīkoties, lai mazinātu NILLTF risku.

ES NILLTFN tiesību aktu transponēšana ir sarežģīta, transponēšana ir nevienmērīga, un Komisijas veiktā novērtēšana norit lēni

50 ES tiesiskais regulējums nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanai gandrīz pilnībā ir direktīvas, kuras ir jāievieš dalībvalstu tiesību aktos, nevis regulas. Lai direktīva stātos spēkā valstu līmenī, ES valstīm ir jāpieņem valsts līmeņa pasākums — parasti tas ir tiesību akts. Ja dalībvalsts nav ieviesusi ES tiesību aktus, Komisijai ir galīgās pilnvaras ierosināt oficiālas pārkāpuma procedūras¹⁸ Eiropas Savienības Tiesā.

51 Revīzijas laikā tika pārbaudīts, vai Komisija efektīvi izvērtē ES NILLTFN tiesiskā regulējuma transponēšanu¹⁹, atsaucoties uz attiecīgajiem standartiem, tostarp NILLND, Komisijas izstrādātajām Labāka regulējuma pamatnostādnēm un citiem iekšējiem norādījumiem. Lai atbildētu uz šo jautājumu, mēs izvērtējām, kā Komisija pārbauda Ceturtās NILLND transponēšanu. Tā stājās spēkā 2015. gada 15. jūlijā, un līdz 2017. gada 26. jūnijam 28 dalībvalstīm šī direktīva bija jātransponē savos tiesību aktos un jāpaziņo Komisijai visi valsts līmeņa transponēšanas pasākumi. Neraugoties uz to, ka Ceturtās NILLND transponēšana vēl nebija pabeigta, 2018. gada vidū stājās spēkā Piektā NILLND.

52 Savu novērtējumu veicām, par pamatu ņemot trīs dalībvalstu un piecu Ceturtās NILLND pantu (no 69) izlasi. Mēs izvēlējāmies pantus, kuri attiecas uz ES banku sektoru un par kuriem bija konstatēts, ka lielākajā daļā dalībvalstu tie netiek pienācīgi

---

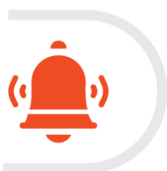
¹⁸ Šis Komisijas pilnvaras ir paredzētas LESD 258. un 260. pantā.

¹⁹ Tas ir Komisijas pienākums saskaņā ar LES 17. pantu.

ievēroti²⁰. Novērtējumā galveno uzmanību pievēršam pirmajiem diviem atbilstības pārbaudes procesa posmiem, proti, paziņošanas un transponēšanas pārbaudēm, jo lielākā daļa Komisijas veikto atbilstības pārbaudžu joprojām turpinās un vēl nav pabeigtas. Revīzijas tvērumā netika iekļauta tiesību akta īstenošanas dalībvalstīs novērtēšana. Komisijas veiktās atbilstības pārbaudes process ir izskaidrots **3. attēlā**.

3. attēls. Komisijas īstenotās atbilstības pārbaudes process

Paziņošanas pārbaude

- Pārbauda, vai dalībvalsts norādītajā termiņā ir **paziņojusi par saviem transponēšanas pasākumiem**.

Transponēšanas pārbaude

- Pārbauda, vai dalībvalsts ir **pilnībā transponējusi direktīvas noteikumus** valsts tiesību aktos.
- Komisijas mērķis ir **pabeigt šo pārbaudi sešu mēnešu laikā** no transponēšanas termiņa vai, ja nav paziņojuma par transponēšanas pasākumiem, no to paziņošanas dienas.

Atbilstības pārbaude

- Pārbauda, vai dalībvalsts transponēšanas pasākumos ir **precīzi atspoguļojusi visus direktīvas noteikumus**.
- Komisijas mērķis ir **pabeigt šo pārbaudi 16–24 mēnešu laikā** no transponēšanas pasākumu paziņošanas dienas.

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas Labāka regulējuma pamatnostādņem, 37. rīks.

Komisija veica noderīgas darbības transponēšanas veicināšanai

53 Lai palīdzētu dalībvalstīm, Komisija nodrošina atbilstības veicināšanas rīkus²¹. Laikā no 2015. gada septembra līdz 2016. gada aprīlim, t. i., pirms transponēšanas termiņa, Komisija organizēja piecus darbseminārus visām dalībvalstīm. Mēs secinājām, ka kopumā šajos darbsemināros tika izskatīti visi būtiskie temati, kas attiecas uz Ceturtās NILLND transponēšanu. Mūsu aptaujas rezultāti liecina, ka 17 no

²⁰ 13. pants par klienta uzticamības pārbaudēm; 18. pants par pastiprinātām klienta uzticamības pārbaudēm; 30. pants par informāciju par faktiskajiem īpašniekiem un centrālo reģistru; 45. pants par papildu pasākumiem trešās valsts tiesību aktu piemērošanas gadījumā; 50. pants par sadarbību ar Eiropas uzraudzības iestādēm.

²¹ Plašāka informācija ir pieejama ERP apskatā Nr. 07/2018 “ES tiesību aktu īstenošana — Eiropas Komisijas pārraudzības pienākumi saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 17. panta 1. punktu”.

20 dalībvalstīm (85 %) uzskata Komisijas norādījumus par noderīgiem²², savukārt 70 % dalībvalstu norādīja, ka darbsemināri bija ļoti noderīga metode atbalsta sniegšanai²³ transponēšanas procesā. Viena no problēmām, uz ko norādīja dalībvalstis, bija tas, ka 2018. gada vidū stājās spēkā Piektā NILLND, lai gan Ceturtajā NILLND paredzētie pasākumi joprojām nebija transponēti. Tas radīja spiedienu uz administratīvo spēju īstenot transponēšanas pasākumus.

54 Neraugoties uz Komisijas veiktajām darbībām, Komisija pirms transponēšanas termiņa, t. i., laikā no 2017. gada jūlija līdz 2019. gada martam, uzsāka pārkāpuma procedūras par ziņošanas pienākumu neizpildi vai nepilnīgu ziņošanu²⁴ pret visām dalībvalstīm. Nedēļu vēlāk par pilnīgu transponēšanu bija paziņojušas tikai sešas dalībvalstis, par daļēju transponēšanu bija paziņojušas septiņas dalībvalstis, savukārt 15 dalībvalstis nebija paziņojušas ne par kādiem Ceturtais NILLND transponēšanas pasākumiem. Taču mūsu izlases analīze parādīja, ka dažas dalībvalstis bija pārspīlējušas veikto transponēšanas pasākumu apmēru. Tas veicina tādas situācijas veidošanos, kurā, neraugoties uz ES līmenī pausto vēlmi nodrošināt konsekvensi, valstu līmenī NILLN tiesību akti tiek īstenoti nevienmērīgi, tādējādi palielinot vienotā tirgus ievainojamību pret NILLTF risku (sk. arī **09.** punktu).

Komisijas izvēlei izmantot darbuzņēmēja pakalpojumus bija savi trūkumi

55 Ceturtais NILLND atbilstības pārbaudes veikšanai Komisija izmantoja ārēja darbuzņēmēja ārpakalpojumus. Tam bija jāveic visu valsts līmeņa transponēšanas pasākumu transponēšanas un atbilstības pārbaudes visās 28 dalībvalstīs. Iekšējās pamatnostādnes²⁵ ir noteikts, ka Komisijai ir jāizskata ārējā darbuzņēmēja sagatavotie ziņojumi. Revīzijas laikā pārlicinājāmies, ka šīs iekšējās pamatnostādnes tika ievērotas.

56 Līgumā nebija paredzēts iespējamību plāns turpmākām procedūrām, tādēļ pēc līguma darbības beigām viss slogs, kas saistīts ar visās 28 dalībvalstīs īstenotās transponēšanas novērtēšanu, uzgūlās uz Komisijas darbinieku pleciem. Tas jo īpaši attiecas uz Ceturto NILLND, jo šajā gadījumā lielākā daļa dalībvalstu līdz noteiktajam

²² 25 % atbildēja, ka darbsemināri bija "ļoti noderīgi", un 60 % — ka tie bija "diezgan noderīgi".

²³ Turklāt 12 no 20 dalībvalstīm (60 %) mūsu aptaujā norādīja, ka neoficiāli kontakti, piemēram, divpusējās sanāksmes ar Komisiju, bija "ļoti noderīgas".

²⁴ Nedēļu vēlāk par pilnīgu transponēšanu bija paziņojušas sešas dalībvalstis, savukārt 15 dalībvalstis vēl nebija paziņojušas ne par kādiem pasākumiem.

²⁵ Komisija, "*Labāka regulējuma pamatnostādnes, 37. rīks*", 285. lpp.

termiņam bija paziņojušas vai nu par daļēju transponēšanu, vai arī nebija paziņojušas ne par kādiem transponēšanas pasākumiem, un vairākas dalībvalstis bija paziņojušas par lietu skaitu transponēšanas pasākumu, kas dažos gadījumos aptvēra vairāk nekā četrus gadu posmus (no 2016. līdz 2020. gadam).

57 Praksē Komisija spēja ātri uzsākt pārkāpuma procedūru vienīgi tajos gadījumos, kad dalībvalsts nebija paziņojusi ne par pilnīgu, ne par daļēju transponēšanu. Mūsu izveidotajā izlasē tāda bija viena dalībvalsts. Mēnesi pēc noteiktā termiņa beigām 2017. gada jūnijā Komisija šai dalībvalstij nosūtīja oficiālu paziņojuma vēstuli (*LFN*).

58 Mūsu izlasē iekļautajos gadījumos Komisijai vajadzēja 20–40 mēnešus, lai pabeigtu Ceturtās NILLND vispārējās transponēšanas pārbaudes, kā arī pārkāpuma procedūras (sk. **4. tabulu**)²⁶. Tas ir ievērojami ilgāks laiks, nekā noteikts Komisijas pamatnostādnes²⁷. Tas bija saistīts ar ilgu laiku, kas dalībvalstīm bija vajadzīgs Ceturtās NILLND transponēšanai un pasākumu paziņošanai, kā arī ar transponēšanas pasākumu nepilnīgumu. Turklāt atbilstības pārbaudes var sākties tikai pēc tam, kad ir pabeigtas transponēšanas pārbaudes (tostarp arī pārkāpuma procedūras par pilnīguma jautājumiem)²⁸, kas var būtiski palēnināt šo procesu. Divu līdz piecu gadu laikā dalībvalstis paziņoja par daudziem un dažādiem pasākumiem (sk. **4. attēlu**).

4. tabula. Transponēšana pa izlases valstīm

Notikums	1. valsts	2. valsts	3. valsts
Transponēšanas sākums un atbilstības pārbaude	2017. gada jūnijs	2017. gada novembris	2017. gada jūnijs
Dalībvalsts paziņojumi par pasākumiem (sākot ar pirmo un beidzot ar pēdējo paziņojumu)	2017. gada janvāris–2020. gada augusts	2017. gada novembris–2018. gada februāris	2017. gada jūlijs–2020. gada maijs
Dalībvalstu paziņojums par transponēšanu (2017. gada jūlijs)	Daļēja transponēšana	Paziņojuma nav / transponēšana nav notikusi	Pilnīga transponēšana

²⁶ 2020. gada septembrī.

²⁷ Komisija, “*Labāka regulējuma pamatnostādnes, 37. rīks*”.

²⁸ Transponēšanas pārbaudes sākas pēc transponēšanas termiņa beigām.

Notikums	1. valsts	2. valsts	3. valsts
Atbilstības pārbaudes ilgums (mēnešos) — mērķis: 6 mēneši ²⁹	7	20	21
Atbilstības pārbaudes ilgums (mēnešos) — mērķis: 16/24 mēneši ³⁰	turpinās	turpinās	turpinās
Uzsāktas pārkāpuma procedūras — oficiāla paziņojuma vēstule	2018. gada janvāris	2017. gada jūlijs	2019. gada marts
– Pamatots atzinums	2019. gada marts	–	–
– Nosūtīšana Eiropas Savienības Tiesai (EST)	2020. gada jūlijs	–	–
(Ar transponēšanu saistīto jautājumu) izskatīšanas slēgšana	2020. gada oktobris	2019. gada jūlijs	2020. gada jūlijs
Vispārējais transponēšanas pārbažu ilgums, tostarp pārkāpuma procedūras	40	20	37

Avots: ERP veikta Komisijas dokumentācijas analīze, 2020. gada novembra beigās.

59 Attiecībā uz atbilstības pārbaudēm (sk. 52. punktu) revīzijā konstatējām, ka Komisijas dokumentācijas kvalitāte pēc ārējā darbuzņēmēja darba noslēguma dažādām valstīm ievērojami atšķirās. Par vienu no izlasē iekļautajām valstīm Komisija nespēja uzrādīt dokumentus, kuros būtu dokumentēta tās darbinieku veiktā strukturētā turpmākā rīcība. Izņemot atbilstības pārbaudēs izmantojamo veidni, attiecīgajā Komisijas nodaļā trūka nodaļas līmenī sagatavotu pamatnostādņu un arī personāla mainības rādītāji bija augsti. Komisijai nebija stratēģijas institucionālās atmiņas nodrošināšanai par joprojām specializēto tēmu. Šāda situācija ir izveidojusies, neraugoties uz to, ka ES NILLTFN tiesību akti ir pieņemti jau piekto reizi.

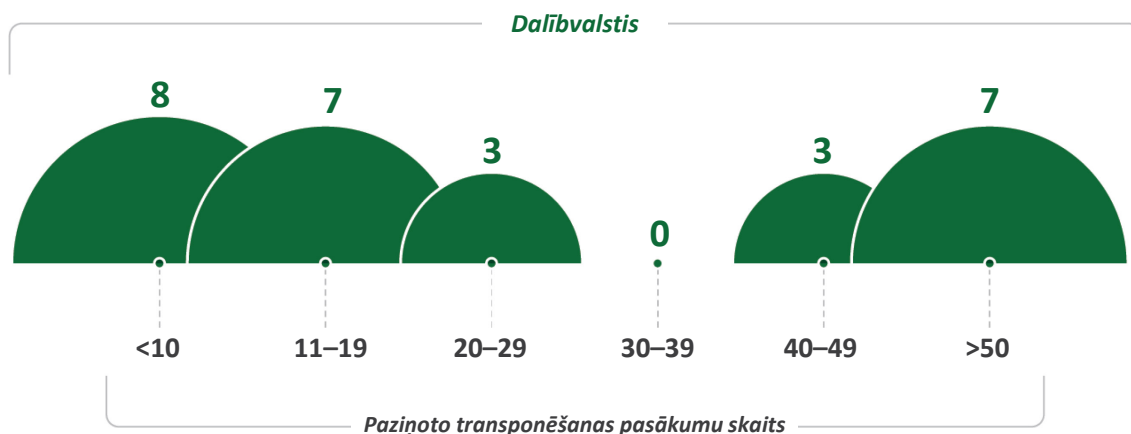
²⁹ Saskaņā ar Komisijas dokumentu "*Labāka regulējuma pamatnostādnes, 37. rīks*": "Komisijas mērķis ir pabeigt transponēšanas pārbaudi sešu mēnešu laikā pēc transponēšanas termiņa beigām. Ja dalībvalstis noteiktajā termiņā nav paziņojušas par transponēšanas pasākumiem, pēc iespējas drīzāk tiek uzsākta pārkāpuma procedūra. Šādā gadījumā sešu mēnešu laikposms sāksies pēc pasākumu paziņošanas." Tā kā minētā laikposma beigas Labāka regulējuma pamatnostādnes nav norādītas, mēs to rēķinājām no transponēšanas termiņa līdz pārkāpuma procedūras uzsākšanai (1. un 3. valsts gadījumā) un no pirmā paziņojuma iesniegšanas līdz lietas slēgšanai (2. valsts gadījumā, kad paziņojums nebija iesniegts).

³⁰ Turpat.

Daudzas dalībvalstis pilnībā nesadarbojās ar Komisiju

60 Ceturtā NILLND ir sarežģīta direktīva, kura lielākajā daļā dalībvalstu nav transponēta ar vienu tiesību aktu; tās transponēšanai ir nepieciešama dažādu tiesību aktu pieņemšana vai grozīšana. 19 no 20 dalībvalstīm (95 %), kas sniedza atbildes uz mūsu aptaujas jautājumiem, piekrita, ka lielākais izaicinājums Ceturtās NILLND transponēšanā bija tiesību akta sarežģītība, savukārt 60 % norādīja, ka problēmas bija saistītas ar cilvēkresursu jautājumiem. Viena no mūsu izlasē iekļautajām dalībvalstīm par saviem 64 pasākumiem paziņoja piecos posmos: par trim pasākumiem tika paziņots pirms noteiktā termiņa beigām, par 10 pasākumiem — pēc termiņa beigām 2017. gadā, par 16 pasākumiem — 2018. gadā, par 34 pasākumiem — 2019. gadā un par vienu pasākumu — 2020. gadā. Šis piemērs apliecina, cik sarežģīts konkrētās dalībvalstīs ir bijis transponēšanas process, kurā nereti iesaistījās vairākas ministrijas³¹.

4. attēls. Dalībvalstu paziņoto Ceturtās NILLND transponēšanas pasākumu skaits

Avots: ERP veikta Komisijas dokumentācijas analīze, stāvoklis 2020. gada 23. novembrī.

61 Dalībvalstīm bija jāiesniedz Komisijai skaidrojošie dokumenti, tostarp transponēšanas tabulas³². Mūsu izlases analīze pierādīja, ka dalībvalstis to ne vienmēr darīja, un dažas no tām pat nepārprotami atteicās to darīt. Revīzijā konstatējām, ka ne visas dalībvalstis par saviem valsts transponēšanas pasākumiem paziņoja, izmantojot

³¹ Turklāt 12 no 20 dalībvalstīm (60 %), kas sniedza atbildes uz mūsu aptaujas jautājumiem, norādīja, ka Ceturtās NILLND transponēšanā bija iesaistītas četras centrālās valdības ministrijas vai vēl vairāk ministriju.

³² Sk. dokumentu “*Dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgā politiskā deklarācija par skaidrojošiem dokumentiem*”.

šim mērķim izveidoto datubāzi, un tas traucēja Ceturtās NILLND transponēšanas novērtēšanu. Minētie aspekti kopā palielināja Komisijas darba slodzi.

62 Ņemot vērā kontekstu, EST 2019. gadā secināja³³, ka dalībvalstīm ir pienākums sniegt pietiekami skaidru un precīzu informāciju par direktīvas transponēšanas pasākumiem. Taču Ceturtās NILLND transponēšana galvenokārt notika pirms iepriekš minēto spriedumu pieņemšanas.

Komisijai trūka resursu procesa pārvaldībai

63 FISMA ĢD nodaļā, kas atbild par NILLTFN pārraudzību, pašlaik strādā 17 darbinieki, izsakot pilnslodzes ekvivalentā (PSE), un nodaļa pēdējos gados ir paplašinājusies. Tā atbild arī par NILLTFN tiesību aktu izstrādi, lietu izskatīšanu, *BUL* izskatīšanas pieprasījumiem EBI, trešo valstu sarakstu sagatavošanu un *SNRA*.

64 2017.–2019. gadā nodaļā bija ierobežots darbinieku skaits, kuriem parasti bija uzticēts plašs pienākumu klāsts. Mūsu veiktie aprēķini liecina, ka dažos gadījumos viens referents bija atbildīgs par četrām līdz sešām dalībvalstīm, un personāla mainības rādītāji bija augsti.

65 Cilvēkresursu trūkums izraisīja kavēšanos salīdzinājumā ar iepriekšējos punktos aprakstītajām Komisijas pamatnostādņēm. Saistībā ar dažām dalībvalstīm Komisijai trūka darbinieku, kam būtu attiecīgas valodu zināšanas, kas nepieciešamas transponēšanas pārbaūžu veikšanai, un tādēļ tā bija īpaši atkarīga no tulkojumiem, kas prasīja papildu laiku.

66 Kopumā Komisijas veiktajā NILLTFN tiesību aktu novērtēšanā trūka efektivitātes. Tas bija saistīts ar vairākiem faktoriem, piemēram, ar tiesību aktu sarežģītību, dalībvalstu nekonsekvento rīcību un resursu trūkumu Komisijai uzticēto NILLTFN uzdevumu veikšanai. Turklāt paļaušanās uz direktīvu izmantošanu nozīmēja lēnu un nevienmērīgu ES NILLTFN tiesību aktu īstenošanu.

---

³³ Eiropas Savienības Tiesa, 2019. gada 8. jūlija spriedums lietā C-543/17 *Eiropas Komisija pret Beļģijas Karalisti*; atkārtoti uzsvērts 2020. gada 16. jūlija spriedumā lietā *Eiropas Komisija pret Īriju*, C-550/18, ECLI:EU:C:2020:564, 74. punkts.

Komisija un EBI nav efektīvi izmantojušas savas “Savienības tiesību aktu pārkāpumu” pilnvaras

67 Svarīgs priekšnosacījums iekšējā tirgus netraucētai darbībai ir ES tiesību aktu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas jomā konsekventa īstenošana visā Savienībā. Tiesiskais pamats (vienkāršības labad turpmāk — “EBI regula”³⁴) nosaka, ka EBI ir pilnvarota izmeklēt iespējamus ES tiesību aktu pārkāpumus (*BUL*), kas saistīti ar NILLTFN tiesību aktiem dalībvalstu līmenī. Tas var ietvert neatbilstošu uzraudzību, kā rezultātā bankā var notikt liela apjoma NILLTF.

68 EBI ir pilnvarota izmeklēt *BUL* kopš tās izveides 2010. gadā. Procedūra, kāda piemērojama Savienības tiesību aktu pārkāpumu izmeklēšanai, ir izklāstīta EBI regulā, kā arī EBI Reglamentā. **V pielikumā** ir aprakstīts process, laika grafiks un galvenās ieinteresētās personas.

69 Šīs izmeklēšanas EBI var veikt pēc savas iniciatīvas vai arī pēc vairāku citu iestāžu, tostarp Komisijas, pieprasījuma. Tādēļ viss process, tostarp Komisijas pieprasījums EBI, ir svarīgs, lai varētu novērtēt, cik efektīvi un lietderīgi tiek izskatīti iespējamie Savienības tiesību aktu pārkāpumi. Tas ir svarīgs arī tādēļ, ka Savienības līmenī Komisijai ir vispārēja atbildība par ES tiesību aktu pareizu piemērošanu (sk. arī **51.** punktu). Mēs jo īpaši pārbaudījām, vai Komisija, saskaroties ar iespējamem ES NILLTFN tiesību aktu pārkāpumiem, rīkojas efektīvi un vai EBI šos pārkāpumus efektīvi un savlaicīgi izmeklē. Mēs pētījām, vai Komisija izmanto savas pilnvaras attiecībā uz iespējamem ES NILLTFN tiesību aktu pārkāpumiem, jo īpaši savas (iekšējās) procedūras, lai iesniegtu EBI pieprasījumu izmeklēt iespējamus Savienības tiesību aktu pārkāpšanas vai nepiemērošanas gadījumus³⁵. Mēs arī izvērtējām, vai EBI izmeklē iespējamus Savienības tiesību aktu pārkāpumus saskaņā ar savām pilnvarām, kas noteiktas EBI regulā.

70 Kopš 2015. gada EBI no vairākiem avotiem ir saņēmusi kopumā 48 lietas, kas attiecas uz dažāda veida tiesību aktiem, piemēram, uz prudenciālās uzraudzības tiesību aktiem. Tā ne reizi nav uzsākusi izmeklēšanu pēc savas iniciatīvas saistībā ar NILLTF. Deviņas no šīm 48 iesniegtajām lietām bija saistītas ar NILLTF. No šīm deviņām lietām

³⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regula (ES) Nr. 1093/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/78/EK (OV L 331, 15.12.2010.), 12.–47. lpp., kas pēdējo reizi grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 18. decembra Regulu (ES) 2019/2175.

³⁵ Saskaņā ar EBI regulas 17. panta 2. punktu.

mēs pārbaudījām četrus EBI iesniegtos Komisijas pieprasījumus izmeklēt ar NILLTF saistītus Savienības tiesību aktu pārkāpumus, kas notikuši laikposmā no 2016. līdz 2019. gadam, lai izvērtētu koordināciju starp abām iestādēm.

Komisija *BUL* pieprasījumiem piemēroja *ad hoc* pieeju

71 Komisijai nav iekšējo norādījumu par to, kā EBI iesniegt izmeklēšanas pieprasījumu. Komisija pieprasījumus sagatavoja *ad hoc* kārtībā, un vairumā gadījumu tie tika sagatavoti dažu dienu laikā pēc medijos izskanējušām ziņām par NILLTFN problēmām kādā dalībvalstī. Dažādu Komisijas dienestu starpā nenotika oficiāla apspriešanās.

72 Trijos no četriem izskatītajiem gadījumiem Komisija aicināja EBI nodrošināt to, lai konkrēta finanšu iestāde atbilstu EBI regulas 1. panta 2. punkta prasībām, un izmeklēt iespējamo Savienības tiesību aktu pārkāpšanas vai nepiemērošanas gadījumu. Tas tika darīts, neraugoties uz to, ka tajā laikā spēkā esošās EBI juridiskās pilnvaras attiecās uz valsts uzraudzības iestāžu darbību, nevis tiešā veidā uz finanšu iestāžu darbību.

73 Šāds iekšējās apspriešanās trūkums un EBI pilnvaru nepareiza interpretācija liecina, ka Komisijas izmantotā pieeja ir uzskatāma par *ad hoc* pieeju.

EBI atbildes rīcībā uz iespējamām *BUL* bija vērojama pārmērīga kavēšanās

74 EBI nolēma, ka divus no četriem Komisijas pieprasījumiem tā neizmeklēs, taču šie lēmumi tika pieņemti tikai pēc ievērojamas kavēšanās. Vienā gadījumā EBI rīkojās, lai ātri savāktu pierādījumus, taču pēc tam ilgāk nekā gadu nekādas tālākas darbības neveica. Otrā gadījumā tā neveica nekādas pierādījumu vākšanas darbības. Vienā gadījumā EBI oficiālā atbilde uz Komisijas pieprasījumu tika sniegta vēstulē pēc 13 mēnešiem un otrā gadījumā — pēc 26 mēnešiem. Vēstulē bija secināts, ka, ņemot vērā iepriekšējā lietā pieņemto lēmumu (sk. **78.** un **79.** punktu), nav būtisku izredžu, ka EBI uzsāks *BUL* izmeklēšanu.

75 Mūsu pārbaudītajos EBI dokumentos šim kavējumam nebija skaidra pamatojuma. Šāda kavēšanās neatbilst labas pārvaldības vai ES struktūru un iestāžu savstarpējās sadarbības principiem. *BUL* procesa efektivitāte arī ir ierobežota, jo pārāk ilgu laiku pēc pieprasījuma iesniegšanas netika panākts nekāds rezultāts (vai nu izmeklēšana, vai arī lēmums lietu neizmeklēt). Tas nozīmē, ka šajā laikā Komisijai bija mazāka spēja rīkoties saistībā ar šīm lietām.

76 Pārējos divos gadījumos EBI uzsāka izmeklēšanu, kuras gaitā tika sagatavots ieteikuma projekts par Savienības tiesību aktu pārkāpumu, kas tika iesniegts EBI Uzraudzības padomei (UP). Abos minētajos gadījumos mēs konstatējām, ka EBI darbinieki ir veikuši visaptverošu izskatāmā jautājuma izmeklēšanu, ievērojot iekšējos noteikumus. Vienā gadījumā Uzraudzības padome nolēma, ka Savienības tiesību aktu pārkāpums ir noticis, bet otrā gadījumā – ne.

Augsta līmeņa EBI lēmumu pieņemšanu ietekmēja valstu intereses

77 Pirmajā no abiem izmeklētajiem gadījumiem UP tiesību aktos noteiktajā divu mēnešu laikposmā konstatēja, ka ir noticis Savienības tiesību aktu pārkāpums, un pieņēma ieteikumu attiecīgajai valsts uzraudzības iestādei. Tā nekavējoties informēja EBI par veiktajiem pasākumiem. Pēc apspriešanās ar EBI Komisija saskaņā ar savām pilnvarām nolēma, ka šie pasākumi nav bijuši ne atbilstīgi, ne piemēroti tam, lai nodrošinātu atbilstību Savienības tiesību aktiem. Pēc tam Komisija sagatavoja atzinumu attiecīgajai valsts uzraudzības iestādei par nepieciešamo rīcību. Kopumā šajā pirmajā gadījumā mēs konstatējām pierādījumus tam, ka EBI un Komisijas sadarbība to attiecīgo EBI regulā paredzēto uzdevumu veikšanā ir bijusi efektīva un lietderīga.

78 Otrā gadījumā EBI pabeidza *BUL* izmeklēšanu tiesību aktos noteiktajā divu mēnešu laikposmā. Izmeklēšana pietver tādas darba grupas izveidi, kuras sastāvā ir EBI priekšsēdētājs un seši citi UP locekļi no dalībvalstīm, kuru iestādes nav saistītas ar izmeklēšanu. Šajā gadījumā darba grupa izskatīja *BUL* ieteikuma projektu, kurš pēc tam tika nosūtīts izskatīšanai pilnajā Uzraudzības padomē. Mēs atradām rakstiskus pierādījumus tam, ka laikposmā, kad darba grupa apsprieda iespējamo ieteikumu Uzraudzības Padomei, ir notikuši mēģinājumi lobēt darba grupas locekļus. Nobeigumā UP ieteikuma projektu noraidīja.

79 Saistībā ar standartiem, kas ir spēkā attiecībā uz šāda veida lobēšanu, jānorāda, ka visiem UP locekļiem ir jāievēro EBI regulas 42. pants, kas nosaka, ka tie “nelūdz un nepieņem (..) jebkuras dalībvalsts valdības vai citas valsts vai privātas struktūras norādījumus”. Minētajā pantā ir arī noteikts, ka dalībvalstis vai citas valsts struktūras, piemēram, valsts uzraudzības iestādes, nedrīkst censties “ietekmēt Uzraudzības padomes locekļus, tiem pildot savus pienākumus”. Lai gan EBI ir sīki izstrādāts Reglaments *BUL* izmeklēšanas veikšanai, tajā nav konkrētu norādījumu par to, vai darba grupas locekļiem būtu jāuzklausa citu UP locekļu viedoklis un vai šie citi UP locekļi drīkst censties lobēt darba grupas locekļus.

80 Komisija Uzraudzības padomes sanāksmē nepiedalījās, lai šo jautājumu apspriestu, jo tai nav balsstiesību, un 10 dienas pēc šīs sanāksmes tika vienīgi oficiāli informēta par pieņemto lēmumu un tā pamatojumu. Nedaudz vēlāk tajā pašā gadā Komisija secināja, ka šis gadījums “liek uzdot jautājumus par nākotni, cita starpā par to, kā nodrošināt, ka uzraudzītājiem ir jāatbild par savu rīcību nolūkā nodrošināt finanšu iestāžu atbilstību Eiropas Savienības tiesību aktiem, jo īpaši darbā ar minimālās saskaņošanas direktīvām”³⁶.

81 Jau 2014. gadā Komisija secināja, ka EBI pārvaldība tai dažkārt ļauj pieņemt lēmumus, kas vairāk ir vērsti uz valstu interešu nekā uz plašāku ES interešu ievērošanu³⁷. Mūsu ziņojumā par EBI stresa testiem (SR 10/2019) tika secināts, ka valsts iestāžu dominējošā loma nozīmē to, ka ES līmeņa perspektīva netika pietiekami ņemta vērā³⁸. Iepriekš izklāstīto lobēšanas gadījumu biežums arī pierāda, ka valsts uzraudzības iestādes ieņem pārāk dominējošu stāvokli EBI pārvaldības struktūrā.

82 Jauna EBI regula stājās spēkā 2020. gada 1. janvārī, un tajā kopumā ir paredzētas dažas izmaiņas *BUL* procedūrā, kā arī attiecībā uz NILLTFN. Taču iepriekšējos punktos izklāstītie galvenie EBI pārvaldības trūkumi joprojām saglabājas.

Informācijas apmaiņa starp Komisiju un EBI nav oficiāli noformēta

83 Abos EBI izmeklētajos *BUL* gadījumos tā izmantoja ļoti atšķirīgu pieeju dokumentu kopīgošanai ar Komisiju, kura ir UP loceklis bez balsstiesībām.

84 Pirmajā gadījumā (sk. 77. punktu) tā kopīgoja ieteikuma projektu ar Komisijas pārstāvi Uzraudzības padomē. Otrajā gadījumā (sk. 78. un 79. punktu) EBI atteicās pirms Uzraudzības padomes sanāksmes sniegt Komisijai jebkādus dokumentus, pamatojoties uz dienesta noslēpuma apsvērumiem izveides regulā. Ieteikuma projekts Komisijai galu galā tika iesniegts mēnesi pēc lēmuma pieņemšanas.

³⁶ Komisija, *Ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par tādu neseno iespējamās nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas gadījumu novērtēšanu, kuros iesaistītas ES kredītiestādes*, 2019. gads.

³⁷ Komisija, *Ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Eiropas Uzraudzības iestāžu (EUI) un Eiropas Finanšu uzraudzības sistēmas (EFUS) darbību*, 2014. gads.

³⁸ Revīzijas palātas Īpašais ziņojums Nr. 10/2019 “*Banku ES mēroga stresa testi: sniegts nesalīdzināms informācijas apjoms par bankām, bet vajadzīga labāka koordinācija un koncentrēšanās uz riska faktoriem*”, 113. punkts.

85 Mēs arī konstatējam, ka pēc tam, kad Komisija ir nosūtījusi EBI pieprasījumu uzsākt iespējama Savienības tiesību aktu pārkāpuma procedūru, nenotiek nekāda oficiāla informācijas apmaiņa starp EBI un Komisiju, bet gan tikai neoficiāli kontakti. Lai gan toreiz spēkā esošā EBI regula to neparedzēja, tomēr oficiāla un regulāra informācijas apmaiņa starp abām pusēm būtu ļāvusi gūt skaidrāku priekšstatu par pasākumiem, kurus EBI plānoja veikt pēc Komisijas pieprasījuma saņemšanas, un tiem vieglāk izsekot, kā arī sniegtu iespēju Komisijai izteikt savas vēlmes attiecībā uz termiņiem un prioritātēm gadījumos, kad tā EBI vienlaikus nosūtīja vairākus pieprasījumus veikt *BUL* procedūru.

86 Kopumā *BUL* procesā trūkst efektivitātes. Komisija izmanto *ad hoc* pieeju pieprasījumu iesniegšanai, un EBI Uzraudzības padome (neraugoties uz darbinieku efektīvo sagatavošanu), īstenojot savas *BUL* procedūras pilnvaras, neorientējas uz ES interesēm.

ECB ir sākusi NILLTF risku integrēšanu prudenciālajā uzraudzībā, taču, neraugoties uz uzlabojumiem, informācijas apmaiņa nav pilnīgi efektīva

87 ECB 2014. gada pašās beigās uzņēmās atbildību par kredītiestāžu (vienkāršības labad turpmāk — “bankas”) prudenciālo uzraudzību banku savienībā³⁹, kas praksē nozīmē, ka tai ir jāuzrauga aptuveni 120 eurozonas bankas vai banku grupas.

88 Prudenciālās uzraudzības un NILLTFN uzraudzības mērķi un pieejas ir dažādas. Ar NILLTF saistītie riski un prudenciālās uzraudzības problēmas var savstarpēji pārklāties, un starp abiem uzraudzības veidiem ir papildināmības iespējas. Piemēram, darījumdarbības modelis, kas balstīts uz NILLTF, varētu palielināt bankas bankrota risku. Vai arī NILLTF darbības varētu norādīt uz citādi vāju riska pārvaldību, kas ir saistīta par prudenciālo uzraudzību.

89 ECB jaunās uzraudzības pilnvaras, kuras tai tika piešķirtas 2013. gadā, paredz, ka tā ir īpaši atbrīvota no atbildības par to, lai tiktu novērsta finanšu sistēmas izmantošana NILLTF nolūkiem⁴⁰; šīs pilnvaras tika atstātas par NILLTFN uzraudzību atbildīgo valsts

³⁹ Kā paredzēts Padomes 2013. gada 15. oktobra Regulas (ES) Nr. 1024/2013, ar ko Eiropas Centrālajai bankai uztic īpašus uzdevumus saistībā ar politikas nostādņēm, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību (VUM regula), 33. panta 2. punktā.

⁴⁰ LESD, 127. panta 6. punkts, un VUM regula, 28. apsvērums.

iestāžu (vienkāršības labad turpmāk — “valstu NILLTFN uzraudzības iestādes”) kompetencē. VUM regulas apsvērumos norādīts, ka ECB būtu pilnīgi jāsadarbības ar šīm NILLTFN uzraudzības iestādēm⁴¹. Lai novērstu turpmāku juridisko nenoteiktību⁴² šajā sadarbības procesā, 2018. gadā⁴³ un 2019. gadā⁴⁴ stājās spēkā tiesību akti šīs sadarbības atvieglošanai.

90 Dalībvalstīs valstu NILLTFN uzraudzības iestādes parasti ir daļa no tās pašas valsts struktūras, kas nodrošina banku prudenciālo uzraudzību. Kopumā mūsu uzrunātās dalībvalstis norādīja uz sinerģijas iespējām šādas pieejas izmantošanā šo valstu tiesiskajā regulējumā.

91 Vienotais uzraudzības mehānisms (VUM) tika izveidots 2014. gadā, taču revīzijā galveno uzmanību pievēršam norisēm laikposmā no 2018. gada līdz 2020. gada jūnijam. Mūsu galvenais mērķis bija pārbaudīt, vai ECB prudenciālās uzraudzības procesā efektīvi izmantoja konstatētos NILLTF riska faktoros.

92 Mēs arī pārbaudījām, vai bija ieviesta atbilstīga sistēma efektīvas informācijas apmaiņas veicināšanai starp ECB un valstu uzraudzības iestādēm. Mēs izvērtējām, vai ir izstrādāta stabila metodika NILLTF risku prudenciālo apsvērumu efektīvai integrēšanai ECB pastāvīgās prudenciālās uzraudzības procesā, proti, uzraudzības pārbaudes un novērtējuma procesā (*SREP*).

93 Mēs izskatījām piemērojamās EBI *SREP* pamatnostādnes, ECB uzraudzības rokasgrāmatu, ECB iekšējās kontroles pasākumus, kā arī attiecīgo statistikas informāciju. Mēs arī pārbaudījām to īstenošanu, izmantojot 12 ECB tieši uzraudzītu banku izlasi⁴⁵. Šajā procesā galveno uzmanību pievēršam pēdējiem diviem *SREP*

---

⁴¹ VUM regula, 29. apsvērumus.

⁴² Tiesību aktos vienlaikus nebija paredzēti atbilstoši izņēmumi no dienesta noslēpuma režīma. Piektās NILLND 19. apsvērumā tas ir atzīts un ir noteikts: “konfidenciālas informācijas apmaiņu starp NILLTFN kompetentajām iestādēm, kas uzrauga kredītiestādes un finanšu iestādes, un prudenciālās uzraudzības iestādēm nedrīkstētu kavēt juridiskā nenoteiktība, kāda varētu rasties tādēļ, ka šajā jomā trūkst precīzu noteikumu. Tiesiskā regulējuma precizēšana ir vēl jo svarīgāka tādēļ, ka vairākos gadījumos prudenciālā uzraudzība uzticēta uzraudzības iestādēm, kas nav NILLTFN uzraudzības iestādes, piemēram, Eiropas Centrālajai bankai (ECB)”.

⁴³ Piektā NILLND stājās spēkā 2018. gada jūnijā.

⁴⁴ Piektā *CRD* stājās spēkā 2019. gada jūnijā.

⁴⁵ Proti, kredītiestādes no 12 nozīmīgām uzraudzītajām grupām.

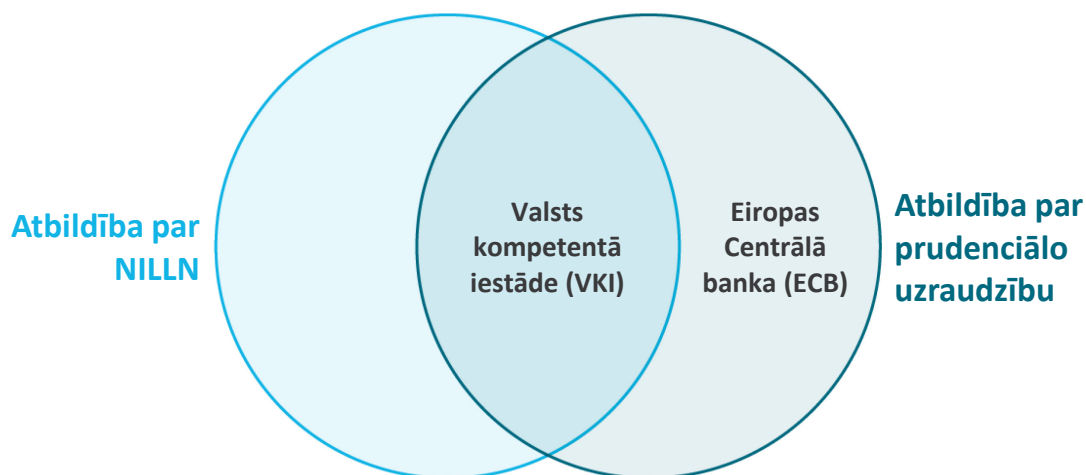
cikliem, kas noslēdzās 2018. un 2019. gadā. Izlasi veidojām, pamatojoties uz risku un galveno uzmanību pievēršot bankām, par kurām ECB bija visvairāk sazinājusies ar valstu uzraudzības iestādēm, vienlaikus nodrošinot arī ģeogrāfisko tvērumu.

Neraugoties uz uzlabojumiem, informācijas apmaiņa starp valstu uzraudzības iestādēm un ECB nav pilnīgi efektīva

94 Intervijās ar ECB darbiniekiem konstatējām, ka pirms 2019. gada mijiedarbība starp ECB un valstu NILLTFN uzraudzības iestādēm notika neoficiāli pastāvīgas uzraudzības veidā, taču ne vienmēr tā bija konsekventa un strukturēta. Mēs neguvām tam pierādījumus, jo mūsu izvērtētie *SREP* cikli neaptvēra šo laikposmu.

95 Turklāt lielākajai daļai valstu prudenciālās uzraudzības iestāžu ir arī NILLTFN uzraudzības pilnvaras (sk. **5. attēlu**) — šīs iestādes tiek dēvētas par “integrētās uzraudzības iestādēm”. Informācijas apmaiņas apjoms šajās uzraudzības iestādēs atšķiras, un to ietekmē tādi faktori kā organizatoriskā struktūra un valsts tiesību akti. Dažos gadījumos iekšējā informācijas apmaiņa nenotika vispār, un tas parāda, kāda ECB var būt nozīme informācijas apmaiņas veicināšanā.

5. attēls. Atbildība banku prudenciālās uzraudzības un NILLTFN uzraudzības jomā

Piezīme. ECB sadarbojas vienīgi ar tām valsts uzraudzības iestādēm, kas uzrauga kredītiestādes un finanšu iestādes.

Avots: ERP, pamatojoties uz attiecīgajiem tiesību aktiem; nelielā daļā dalībvalstu par prudenciālo uzraudzību un NILLTFN uzraudzību atbildīgās VKI ir atsevišķas valsts struktūras.

96 ECB un valstu uzraudzības iestādes 2019. gada pašā sākumā parakstīja nolīgumu par informācijas apmaiņas praktiskajiem aspektiem (turpmāk — “NILLN nolīgums”)⁴⁶. Šajā NILLN nolīgumā vispārīgi ir noteikta informācija, ar kuru abām pusēm ir jāapmainās, kā arī procedūras, kas jāievēro atkarībā no tā, vai apmaiņa notiek pēc pieprasījuma vai pēc pašu iestāžu iniciatīvas. Plašāku informāciju sk. [VII pielikumā](#).

97 Lai sekmētu NILLN nolīguma izmantošanu, ECB 2018. gada beigās VUM ietvaros izveidoja horizontālās koordinēšanas struktūru, kuras darbību nodrošina seši darbinieki, izsakot PSE, un kura darbojas kā valstu uzraudzības iestāžu un ECB uzraudzītāju centrālais kontaktpunkts.

98 Kopš NILLN nolīguma stāšanās spēkā 2019. gada janvārī līdz 2019. gada novembrim ikgadējā regulārā cikla ietvaros ECB ne par vienu nozīmīgu iestādi no valstu uzraudzības iestādēm nesaņēma nekādu informāciju par NILLTFN uzraudzību. Turklāt informācijas apmaiņa starp ECB un valstu uzraudzības iestādēm saskaņā ar NILLN nolīgumu šajā laikposmā nenotika attiecībā uz aptuveni trešdaļu banku, kuras tiešā veidā uzrauga ECB.

99 Savukārt laikposmā no 2019. gada decembra līdz 2020. gada jūnijam ikgadējā regulārā cikla ietvaros ECB saņēma 152 informācijas kopumus par 110 bankām. Plašāku informāciju par informācijas apmaiņu par 120 lielajām bankām, kuras tiešā veidā uzrauga ECB, sk. [5. tabulā](#).

---

⁴⁶ EBI, *Multilateral Agreement on the practical modalities for exchange of information on AML/CFT between the ECB and CAs*, 2019. gads.

5. tabula. Kopsavilkums par informācijas apmaiņu starp ECB un NILLTFN iestādēm saskaņā ar NILLN nolīgumu

Laikposms	Informācijas plūsma	Regulāra apmaiņa	Ad hoc apmaiņa (pašiniciatīva)	Apmaiņa pēc pieprasījuma
2019. gada janvāris– 2019. gada novembris	ECB > NILLTFN iestāde	75 informācijas apmaiņas gadījumi par 65 nozīmīgām iestādēm.	15 informācijas apmaiņas gadījumi par 14 nozīmīgām iestādēm.	0
	NILLTFN iestāde > ECB	0	55 informācijas apmaiņas gadījumi par 32 nozīmīgām iestādēm.	18 informācijas apmaiņas gadījumi (reaģējot uz ECB iesniegtajiem 19 pieprasījumiem) par 15 nozīmīgām iestādēm.
2019. gada decembris– 2020. gada jūnijs	ECB > NILLTFN iestāde	79 informācijas apmaiņas gadījumi par 69 nozīmīgām iestādēm.	8 informācijas apmaiņas gadījumi par 8 nozīmīgām iestādēm.	4 informācijas apmaiņas gadījumi (reaģējot uz NILLTFN iestāžu iesniegtajiem 4 pieprasījumiem) par 4 nozīmīgām iestādēm.
	NILLTFN iestāde > ECB	152 informācijas apmaiņas gadījumi par 110 nozīmīgām iestādēm.	17 informācijas apmaiņas gadījumi par 13 nozīmīgām iestādēm.	1 informācijas apmaiņas gadījums (reaģējot uz ECB iesniegtajiem 3 pieprasījumiem) par 3 nozīmīgām iestādēm.

Avots: Eiropas Revīzijas palāta, pamatojoties uz ECB sniegto statistikas informāciju.

100 *5. tabulā* apkopotie dati un mūsu revīzijas darba rezultāti rāda, ka kopš NILLN nolīguma stāšanās spēkā 2019. gada pašā sākumā informācijas apmaiņa ir kļuvusi biežāka un konsekventāka, no 2020. gada sākuma regulārai informācijas apmaiņai starp ECB un NILLTFN iestādēm kļūstot vēl biežākai.

101 ECB izveidoja standarta veidnes ar NILLTFN saistītas informācijas pieprasīšanai un nosūtīšanai valstu uzraudzības iestādēm gan saistībā ar regulāru informācijas apmaiņu, gan *ad hoc* pieprasījumiem. ECB izveidoja arī sistēmu informācijas sniegšanai NILLTFN iestādēm, piemēram, lai sniegtu informāciju par uzraudzības pasākumiem, kas saistīti ar iekšējās pārvaldības nepilnībām.

102 Dažos gadījumos mēs konstatējām, ka informācijas, piemēram, ar NILLTFN saistītu izrakstu no *SREP* lēmumiem, ECB attālinātās uzraudzības gaitā iegūtās

informācijas un informācijas par aizdomīgiem, ieņēmumus nenesošiem aizdevumu darījumiem, nosūtīšana no ECB uz valstu uzraudzības iestādēm bija kavējusies līdz pat sešiem mēnešiem. Lai gan NILLN nolīgumā nav noteikti konkrēti termiņi, kavēšanās daudzējādā ziņā ir saistīta ar to, ka apstiprinājums ir jāsaņem daudzos ECB vadības līmeņos⁴⁷. Tās vadītājiem nav deleģētas plašas pilnvaras kopīgot informāciju. Tādējādi var izraisīt situāciju, kurā valstu uzraudzības iestāžu pasākumu īstenošana kavējas.

103 Valstu uzraudzības iestāžu iesniegto materiālu (piemēram, ziņojumu par pārbaudēm uz vietas) tvērums un kvalitāte bija ļoti dažāda, un tie ne vienmēr tika iesniegti savlaicīgi. Dažos gadījumos valstu uzraudzības iestādes iesniedza ECB aktuālos izrakstus no ziņojumiem par pārbaudēm uz vietas vai pat visu ziņojumu tekstu. Par citām bankām tika iesniegts tikai materiālu kopsavilkums.

104 EBI pašreiz izstrādā pamatnostādnes attiecībā uz sadarbību un informācijas apmaiņu starp prudenciālās uzraudzības iestādēm, NILLTFN uzraudzības iestādēm un FIU. Šīs pamatnostādnes ir paredzēts nodot sabiedriskajai apspriešanai 2021. gada otrajā ceturksnī, un tajās būs sniegti skaidrāki norādījumi.

Valstu uzraudzības iestādes izmanto dažādu metodiku, un EBI norādījumi par uzraudzības novērtējumiem nav pietiekami konkrēti

105 Analizējot mūsu izveidoto banku izlasi, mēs arī konstatējām, ka valstu uzraudzības iestādes NILLTFN novērtējumu veikšanā izmanto ļoti dažādu metodiku, piemēram, riska novērtēšanai izmantojot dažādas skalas un kritērijus, galvenokārt tiesiskā regulējuma minimālās saskaņošanas dēļ. Tas palielina risku, ka ar NILLTF risku saistītie prudenciālie apsvērumi netiks konsekventi iekļauti ECB īstenojamajā dažādu jurisdikciju banku prudenciālajā uzraudzībā, taču ECB nav tiesīga apšaubīt šos rādītājus vai riska noteikšanas metodiku. EBI pašlaik apspriežas par izmaiņām spēkā esošajās pamatnostādnēs par NILLN/TFN uzraudzību, kas balstīta uz risku.

106 Skaidra atsauce uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu 2018. gada jūlijā tika iekļauta tikai pārskatītajās EBI *SREP* pamatnostādnēs⁴⁸, taču arī tur tā ir vispārīga. Arī ECB iekšējie norādījumi bija vispārīgi.

⁴⁷ Šis jautājums tika apskatīts arī ERP Īpašā ziņojuma Nr. 29/2016 "*Vienotais uzraudzības mehānisms — labs sākums, bet vajadzīgi turpmāki uzlabojumi*" 185. punktā.

⁴⁸ EBI, *Guidelines on the revised common procedures and methodologies for the supervisory review and evaluation process (SREP) and supervisory stress testing*, 2018. gads.

107 Skaidrs juridiskais pamats NILLTF riska integrēšanai prudenciālajā uzraudzībā stājās spēkā tikai 2019. gada jūnijā (sk. 89. punktu). Tas bija arī jātransponē dalībvalstu tiesību aktos.

108 Pēc Padomes lūguma izstrādāt attiecīgos norādījumus EBI publicēja divus atzinumus. Tomēr, tā kā nav saskaņota tiesiskā regulējuma un sīki izstrādātu EBI pamatnostādņu, prudenciālās uzraudzības iestādēm kopumā un jo īpaši ECB nav pieejams pilnvērtīgs informācijas un instrumentu kopums NILLTF risku radītās ietekmes uz prudenciālo uzraudzību konsekventai atspoguļošanai *SREP* ietvaros.

109 ECB 2020. gada pašā sākumā atjaunināja savu Uzraudzības rokasgrāmatu, lai tā atbilstu spēkā esošajiem EBI norādījumiem. Uzraudzības prakse paredz atjaunināt iekšējās rokasgrāmatas, ja ir EBI norādījumi, piemēram, par to, kā ar NILLTFN saistītās bažas un uzraudzības apsvērumi var tikt iekļauti kopējā *SREP* vērtējumā.

110 *SREP* 2018. un 2019. gada ciklos ECB neveica konsekvences pārbaudi, lai pārlicinātos, kā ar NILLTF saistītie apsvērumi tika iekļauti *SREP* novērtējumos, taču šī pārbaude tika veikta *SREP* 2020. gada ciklā⁴⁹. Tomēr attiecībā uz mūsu izlasē iekļautajām bankām mēs konstatējām pierādījumus tam, ka 2018. un 2019. gadā ECB iekļāva ar NILLTF saistītu informāciju savos *SREP* lēmumos. Bankām, kurās tika konstatētas nepilnības NILLTFN jomā, ECB sniedza ieteikumus, kā novērst prudenciālos trūkumus. Nedaudzos gadījumos darbinieki izskatīja valstu uzraudzības iestāžu sniegto informāciju, taču atzina to par prudenciālās uzraudzības mērķiem nebūtisku. *SREP* lēmumi (vai to attiecīgās daļas) tika nosūtītas gan bankām, gan valstu uzraudzības iestādēm. ECB nav atbildīga par valstu uzraudzības iestāžu pamatdarbības ietvaros veikto darbību pārbaudīšanu, bet gan tikai par iepriekš minētās informācijas sniegšanu šīm iestādēm.

111 Kopumā ECB ir sekmīgi uzsākusi NILLTF riska integrēšanu prudenciālajā uzraudzībā. Ir nepieciešama efektīvāka ECB lēmumu pieņemšana, un ECB un valstu uzraudzības iestādēm nāksies savā darbībā integrēt gaidāmos EBI norādījumus.

---

⁴⁹ Tas tika darīts ārpus izlases analizē izskatītā laikposma.

Secinājumi un ieteikumi

112 Kopumā mēs konstatējam, ka ES līmenī veiktajos pasākumos cīņai pret NILLTF ir nepilnības. Saistībā ar pasākumiem NILL/TF novēršanai un rīcību situācijās, kad ir noteikts risks, ir vērojama institucionālā sadrumstalotība un vāja koordinācija ES līmenī (sk. 50.–66. punktu). Rīki, kuri revīzijā pārbaudītajām ES struktūrām pašlaik ir pieejami, lai nodrošinātu NILLTFN tiesiskā regulējuma pienācīgu piemērošanu valstu līmenī, ir ierobežoti (sk. 67.–86. punktu un 87.–111. punktu). Nav vienotas ES līmeņa NILLTFN uzraudzības iestādes, ES pilnvaras NILLTFN jomā ir sadalītas starp vairākām struktūrām, un koordinācija ar dalībvalstīm tiek īstenota atsevišķi.

113 Pašreiz ES sava banku sektora aizsardzībai no izmantošanas NILLTF nolūkos galvenokārt izmanto tiesību aktu prasības, kas lielākoties izklāstītas direktīvās. Dalībvalstīm ir pienākums direktīvas transponēt, un tās arī uzņemas galveno atbildību par NILLTF novēršanu, izmantojot valsts uzraudzības sistēmas. Dalībvalstis atbild arī par noteikumu izpildi. Būtībā ES NILLTFN tiesību aktu piemērošana dažādās dalībvalstīs atšķiras.

114 Veidojot 2019. gada trešo valstu sarakstu, Komisija lietderīgi izmantoja izlūkdatumus (cita starpā arī no Eiropola) un atbilstīgi piemēroja savu metodiku (31.–37. punkts). EĀDD sākotnēji nesniedza Komisijas pieprasītos ievaddatus, kas tai nepieciešami saraksta veidošanai, un arī saziņa ar sarakstā iekļautajām valstīm nebija konsekventa (28. punkts). Neraugoties uz Komisijas centieniem izveidot atsevišķu ES sarakstu, līdz šim tai nav izdevies izveidot sarakstu, kas būtu plašāks par FATF sarakstu, jo Padome nesniedz savu apstiprinājumu (35. un 36. punkts).

115 Komisijas riska novērtēšanas metodika neparedz prioritātes piešķiršanu NILLTF riskiem tās SNRA, un tajā nav arī skaidri noteikts, kad mainās nozares, kurās risks tiek vērtēts (44. punkts). Komisija nav veikusi ātru SNRA atjaunināšanu saskaņā ar savām pilnvarām un nav atsaukusies uz ģeogrāfisko dimensiju (46. punkts). Komisija pagaidām vēl nav publicējusi statistiku par NILLTF, ievērojot savus jaunus juridiskos pienākumus, tādējādi ir grūti novērtēt pašreizējā NILLTF mērogu Eiropas Savienībā (48. punkts).

1. ieteikums. Komisijai jāuzlabo tās veiktais riska novērtējums

---

Mēs iesakām Komisijai:

- a) panākt labāku prioritāro nozaru noteikšanu, pamatojoties uz risku, visā riska novērtējuma pārvalstiskā līmenī sagatavošanas laikā, sākot ar plānošanu un beidzot ar turpmāku pasākumu veikšanu, norādot, kad un kāpēc nozares mainās, sagatavojot atjauninājumus attiecībā uz dinamiskām nozarēm un vajadzības gadījumā pievienojot ģeogrāfisko dimensiju;
- b) izmantot jauno metodiku, lai izveidotu atsevišķu ES trešo valstu sarakstu; sadarboties ar EĀDD un dalībvalstīm, lai nodrošinātu izlūkdatu integrēšanu un agrīnu saziņu ar sarakstā iekļautajām trešām valstīm;
- c) ieviest instrumentus trešo valstu radītā NILLTF riska mazināšanai subjekta vai nozares līmenī.

Ieviešanas termiņš: līdz 2021. gada beigām.

116 NILLND transponēšanas process ir sarežģīts, un vairumā gadījumu NILLND transponēšana dalībvalstīs noritēja lēni. Daudzos gadījumos Komisijai sniegtā informācija par transponēšanu bija nepilnīga vai arī tika sniegta novēloti (60.–62. punkts). Taču mēs konstatējam arī tādus gadījumus, kad Komisijas veikta novērtēšana notika lēnāk, nekā noteikts Komisijas iekšējās pamatnostādnēs (58. punkts). Komisijai trūka darbinieku transponēšanas novērtēšanai (sk. 65. punktu), un arī paļauties uz ārpalpojumu sniedzējiem varēja tikai ierobežotā mērā (56. punkts). Kopumā šie faktori kavēja Komisijas pasākumu veikšanu saistībā ar transponēšanas nenodrošināšanu.

117 Šis lēnais transponēšanas process izraisīja nekonekventa tiesiskā regulējuma izstrādi dalībvalstīs (58. punkts) un palielināja risku, ka nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizētāji izmantos šīs nepilnības. Komisijas rīkote darbsemināri bija noderīgs rīks dalībvalstu administratīvo spēju atbalstīšanai (53. punkts). Neraugoties uz Komisijas sniegtajiem kvalitatīvajiem norādījumiem, dalībvalstīm bija vajadzīgs ilgs laiks tiesību aktu transponēšanai, un tās arī pārspilēja veikto transponēšanas pasākumu apmēru (sk. 54. punktu). Kopumā tas norāda, ka tādā sarežģītā jomā kā NILLN/TFN tiesību akti, vienlīdzīgus konkurences apstākļus labāk var nodrošināt, izmantojot regulas, nevis direktīvas.

2. ieteikums. Komisijai jānodrošina NILLTFN tiesību aktu konsekventa un tūlītēja stāšanās spēkā

Komisijai pēc iespējas būtu jāizmanto regula, nevis direktīva.

ieviešanas termiņš: līdz 2021. gada beigām.

118 Attiecībā uz koordināciju Komisija pirms *BUL* procedūras pieprasījumiem Eiropas Banku iestādei pati neveic īpaši plašu analīzi, ļaujoties galvenokārt uz publiskiem ziņojumiem (71. punkts).

119 Kopumā EBI darbinieki iespējamo ar NILLTF saistīto Savienības tiesību aktu pārkāpumu izmeklēšanu veica savlaicīgi un saskaņā ar iekšējiem norādījumiem (76. punkts). Tomēr EBI bija vajadzīgs nepamatoti ilgs laiks, lai pieņemtu lēmumu par to, vai izmeklēt konkrētus gadījumus (74. un 75. punkts), un pēc savas iniciatīvas tā neveica nevienu izmeklēšanu (70. punkts). Mēs konstatējam, ka EBI ir notikusi darba grupas locekļu lobēšana laikā, kad tā izskatīja iespējamu ar NILLTF saistītu Savienības tiesību aktu pārkāpumu. EBI nav īpašu noteikumu šāda veida lobēšanas novēršanai (78. un 79. punkts). Attiecībā uz *BUL* jānorāda, ka EBI lēmumu pieņemšanas process nav pietiekami vērsts uz ES interesēm, jo valstu uzraudzības iestādes ietekmē šo lēmumu pieņemšanas procesu, un lietu slēgšana bez izmeklēšanas liecina, ka EBI nav īpaši ieinteresēta veikt ar NILLTF saistītu *BUL* izmeklēšanu. Tādējādi kopš EBI pilnvaru stāšanās spēkā 2010. gadā tā tikai vienu reizi ir konstatējusi ar NILLTF saistītu Savienības tiesību aktu pārkāpumu.

120 Tas viss kopā liecina, ka Savienības tiesību aktu pārkāpumu izmeklēšanas mehānisms neveicina NILLTFN tiesību aktu vienādu piemērošanu visā ES, tādējādi apdraudot vienotā tirgus integritāti.

3. ieteikums. EBI un Komisijai labāk jāizmanto savas *BUL* pilnvaras nolūkā novērst NILL/TF

Mēs iesakām Komisijai:

- a) ieviest ģenerāldirektorāta līmeņa iekšējos norādījumus, lai pieprasītu Savienības tiesību akta pārkāpuma izskatīšanu NILL/TF jautājumā;
- b) izmantot informāciju par gadījumiem, īstenojot savas juridiskās pilnvaras nodrošināt ES tiesību aktu piemērošanu;
- c) ierosināt tiesību aktu grozījumus, lai nodrošinātu juridisko noteiktību attiecībā uz informāciju, ar kādu kompetentajai iestādei jādalās ar Komisiju *BUL* sūdzību izmeklēšanai Savienības tiesību akta pārkāpuma procedūras laikā.

Mēs iesakām EBI:

- d) nodrošināt, ka lēmumi par izmeklēšanas sākšanu vai nesākšanu tiek pieņemti bez nevajadzīgas kavēšanās pēc tam, kad ir saņemtas norādes uz Savienības tiesību aktu pārkāpumiem;
- e) pieņemt noteikumus, lai liegtu UP locekļiem ietekmēt darba grupas locekļus apspriešanās laikā.

Ieviešanas termiņš: līdz 2021. gada beigām.

121 Saskaņā ar jaunajiem pienākumiem ECB ir izveidojusi sistēmu NILLTF risku integrēšanai prudenciālajā uzraudzībā un aktīvi apmainās ar informāciju par NILLTF risku ar valstu uzraudzības iestādēm. Taču sarežģītā ECB lēmumu pieņemšanas procesa dēļ ECB informāciju nesniedz efektīvi (102. punkts). ECB nav ne atbildīga par to, kā valstu uzraudzības iestādes izmanto tās sniegto informāciju, ne arī pilnvarota to izmeklēt. Nav ES līmeņa NILLTFN uzraudzības iestādes, tādēļ valstu uzraudzības iestādes galu galā ir atbildīgas par atbilstības uzraudzību un rīcību (07. punkts).

122 Valstu NILLTFN uzraudzības iestādes ir sākušas sniegt ECB prudenciālās uzraudzības noteikumiem atbilstošus ziņojumus par bankām. Taču valstu dažādās prakses dēļ šo ziņojumu tvērums būtiski atšķiras, un atjauninātie EBI norādījumi NILLTFN uzraudzības iestādēm joprojām tiek izstrādāti (117. punkts). Tas samazina ECB iespēju tos efektīvi iekļaut savos uzraudzības novērtējumos (108. un 109. punkts). Pamatojoties uz mūsu izlases analīzi, varam secināt, ka ECB pašlaik integrē NILLTF risku prudenciālajā uzraudzībā (110. un 111. punkts).

4. ieteikums. EBI un ECB jānodrošina NILLTF riska labāka iekļaušana prudenciālajā uzraudzībā

Mēs iesakām EBI:

- a) uzlabot norādījumus par NILLTF riska iekļaušanu prudenciālajā uzraudzībā;

Ieviešanas termiņš: līdz 2022. gada pirmā ceturkšņa beigām.

- b) pabeigt izstrādāt pamatnostādnes par riska novērtējumā balstītu pieeju NILLN/TFN uzraudzībai, lai nodrošinātu lielāku konsekvensi uzraudzīto struktūru NILLN novērtējumos;

Ieviešanas termiņš: līdz 2021. gada beigām.

- c) savās pamatnostādņēs attiecībā uz sadarbību un informācijas apmaiņu precizēt kopīgojamās informācijas saturu un informācijas apmaiņas laika grafiku.

Ieviešanas termiņš: līdz 2021. gada beigām.

Mēs iesakām ECB:

- d) ieviest iekšējo politiku efektīvākai ar NILLTF saistītās informācijas sniegšanai valstu uzraudzības iestādēm;

Ieviešanas termiņš: līdz 2022. gada pirmā ceturkšņa beigām.

- e) pēc atjaunināto EBI pamatnostādņu publicēšanas atjaunināt savu metodiku NILLTF riska integrēšanai prudenciālajā uzraudzībā.

Ieviešanas termiņš: līdz 2022. gada otrā ceturkšņa beigām.

123 Ņemot vērā ES banku sektora pārrobežu integrācijas augsto līmeni, trūkumi ES NILLTFN tiesiskā regulējuma pašreizējā izstrādē un īstenošanā (sk. **112.** punktu) apdraud finanšu tirgus integritāti un sabiedrības uzticību. Gaidāmā tiesību aktu reforma (sk. **13.–15.** punktu) ir Komisijas, Eiropas Parlamenta un Padomes iespēja novērst konstatētās nepilnības (sk. **36., 49., 66.** un **86.** punktu) un ES NILLTFN tiesiskā regulējuma sadrumstalotību.

Šo ziņojumu 2021. gada 20. maija sēdē Luksemburgā pieņēma IV apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas loceklis *Alex BRENNINKMEIJER*.

Revīzijas palātas vārdā —

Klaus-Heiner LEHNE
priekšsēdētājs

Pielikumi

I pielikums. ES tiesiskais regulējums

Pirmo NILLN direktīvu ES pieņēma 1991. gadā. NILLN direktīvas jaunākā, piektā, versija ir Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Direktīva (ES) 2018/843. Dalībvalstīm bija uzdots transponēt šo direktīvu valstu tiesību aktos un īstenot tās noteikumus, vēlākais, līdz 2020. gada 10. janvārim. Gadu gaitā direktīvas tvērums ir kļuvis aizvien plašāks, un attiecībā uz banku sektoru tas aptver šādus aspektus:

- a) dokumentācijas glabāšana, ko nodrošina gan finanšu iestādes, gan citas personas, piemēram, juristi, notāri, grāmatveži un nekustamā īpašuma aģentūras;
- b) izsmeļošas noziedzīgo darbību definīcijas;
  - o prasības attiecībā uz īpašumu un noziedzīgi iegūtu līdzekļu noteikšanu, izsekošanu, arestēšanu un konfiscēšanu;
  - o pasākumi teroristu finansēšanas apkarošanai;
  - o pārredzamība līdzekļu pārvedumu jomā;
  - o prasības attiecībā uz informācijas apmaiņu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju starp dalībvalstīm;
  - o tvēruma paplašināšana nolūkā tajā ietvert digitālos aktīvus (kriptoalūtas).

Turklāt ir arī citi ES tiesību akti, kas papildina NILLN direktīvu:

- o Elektronisko naudas pārvedumu regula, kuras mērķis ir palīdzēt tiesībaizsardzības iestādēm izsekot teroristus un noziedzniekus, padarot pārvedumus pārredzamākus;
- o direktīva par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanu ar krimināltiesībām, kura nodrošina ar NILLTFN saistīto pārkāpumu vienādu definīciju izmantošanu visā ES, kā arī nosaka minimālos sodus;
- o valstu iestādēm paredzēti tehniskie standarti, atzinumi un pamatnostādnes, ko izstrādājusi kāda no Eiropas uzraudzības iestādēm vai arī tās visas trīs kopā (EBI, EVTI⁵⁰ un EAAPI⁵¹) un ko Komisija ir pieņēmusi kā tiesību aktus deleģēto regulu veidā.

⁵⁰ Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde (EVTI).

⁵¹ Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde (EAAPI).

II pielikums. Ceturtās NILLND un Piektās NILLND salīdzinājums

Ceturtā NILLND — Direktīva (ES) 2015/849	Piektā NILLND — Direktīva (ES) 2018/843
<p>Publicēta: 2015. gada 20. maijā; Stājās spēkā: 2017. gada 26. jūnijā</p>	<p>Publicēta: 2018. gada 19. jūnijā Stājās spēkā: 2020. gada 10. janvārī</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Nepieciešams riska novērtējums ES līmenī (<i>SNRA</i>) un valstu līmenī • Faktiskie īpašnieki • Piederības dalībvalsts un uzņēmējas dalībvalsts pienākumi attiecībā uz uzņēmumiem, kas darbojas arī citās dalībvalstīs • Pastiprinātas <i>FIU</i> pilnvaras • Vienkāršotas klientu uzticamības pārbaudes • Azartspēles: tvērums paplašināts, lai iekļautu visus azartspēļu pakalpojumus • Grozīta un paplašināta politiski redzamu personu definīcija • Ziņojumi par aizdomīgu darbību • Dokumentācijas glabāšanu var pagarināt līdz 10 gadiem • Robežvērtība skaidras naudas maksājumiem, kuriem jāveic NILLN pārbaudes, pazemināta līdz 10 000 EUR 	<ul style="list-style-type: none"> • Uzlabots <i>FIU</i> darbs, nodrošinot labāku piekļuvi informācijai, izmantojot centralizētus bankas kontu reģistrus • Uzlabota sadarbība starp nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas jomā strādājošajām uzraudzības iestādēm un ECB • Pastiprināta EBI uzraudzības loma • Paplašināti augsta riska trešo valstu novērtēšanas kritēriji un nodrošināti kopēji augsta līmeņa aizsardzības pasākumi finanšu plūsmām no šādām valstīm • Atcelta priekšapmaksas karšu anonimitāte • Faktisko īpašnieku reģistru savstarpēja savienojamība ES līmenī • Politiski redzamo personu saraksts • Uzlabota uzņēmumu un trastu īpašnieku pārredzamība • Jauni noteikumi par kriptovalūtām

III pielikums. Dažādi ES saraksta izveides procesi

	Jurisdikcijas, kas nodokļu nolūkos nesadarbojas	Ierobežojoši pasākumi (sankcijas)	NILLN trešo valstu saraksts
Saraksts	<ul style="list-style-type: none"> Saraksts ar jurisdikcijām, kas nodokļu nolūkos nesadarbojas. 	<ul style="list-style-type: none"> ES autonomo sankciju saraksts, kas ietver pasākumus, par kuriem panākta vienošanās ar ANO Drošības padomi (nolūkā īstenot ANO Drošības padomes rezolūcijas). 	<ul style="list-style-type: none"> Augsta riska trešās valstis, kuru režīmos nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas novēršanai ir stratēģiskas nepilnības.
ES mērķi	<ul style="list-style-type: none"> Panākt labu pārvaldību nodokļu jomā visā pasaulē (vispārējais mērķis). Nodrošināt, ka ES starptautiskie partneri ievēro tādus pašus standartus kā ES dalībvalstis. Sadarbības ceļā sekmēt pozitīvas pārmaiņas nodokļu tiesību aktos un praksē. Apkarot izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, nodokļu apiešanu un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un izstrādāt instrumentu vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanai. Izdarīt spiedienu uz nodokļu oāzēm, cenšoties panākt, lai tās piemēro noteikumus un standartus nolūkā nodrošināt pārredzamību, godīgu nodokļu konkurenci un tādu starptautisko standartu īstenošanu, kas vērsti pret nodokļu bāzes samazināšanu/peļņas novirzīšanu. 	<ul style="list-style-type: none"> ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) instruments, ar kura palīdzību ES vajadzības gadījumā var iejaukties, lai novērstu konfliktu vai reaģētu uz jaunu vai pašreizēju krīzi. Ieviest pārmaiņas politikā vai darbībā. Īstenot ANO Drošības padomes rezolūcijas vai īstenot KĀDP mērķus, proti, sekmēt starptautisko mieru/drošību, novērst konfliktus, atbalstīt demokrātiju, tiesiskumu un cilvēktiesību ievērošanu un aizsargāt starptautisko tiesību principus. Atbalstīt cīņu pret terorismu un masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanu. 	<ul style="list-style-type: none"> Aizsargājoša politika, kuras mērķis ir aizsargāt iekšējā tirgus integritāti pret trešo valstu jurisdikcijām, kuras būtiski apdraud Savienības finanšu sistēmu.

	Jurisdikcijas, kas nodokļu nolūkos nesadarbojas	Ierobežojoši pasākumi (sankcijas)	NILLN trešo valstu saraksts
Atlasīšana	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Atlases posms: dalībvalstis tiek atlasītas, pamatojoties uz neitrālu rādītāju kopsavilkumu. ➤ Pārbaudes posms: tiek ņemta vērā Pasaules foruma par pārredzamības un informācijas apmaiņas jautājumiem nodokļu jomā un ESAO nodokļu bāzes samazināšanas un peļņas novirzīšanas jomā izveidotā iekļaujošā satvara darbība. Vispārējie novērtējuma kritēriji: atbilstība vairākiem ESAO standartiem. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dažus sankciju režīmus ir noteikusi ANO Drošības padome, citus autonomā veidā pieņem ES, pamatojoties uz informāciju no EĀDD, dalībvalstīm, ES delegācijām un Eiropas Komisijas. ➤ Ierobežojošajiem pasākumiem visos gadījumos ir jāatbilst starptautiskajām tiesībām, tajos ir jāievēro cilvēktiesības/pamatbrīvības, jo īpaši pareiza procesuālā kārtība un tiesības uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Komisija ņem vērā informāciju no FATF un citām reģionālajām struktūrām, kas līdzīgas FATF, tostarp arī citu attiecīgu informāciju, kas pieejama publiskajā telpā, un izskata arī privātu informāciju, kas ir pieejama citām ES struktūrām (piemēram, Eiropolam, EĀDD).

	Jurisdikcijas, kas nodokļu nolūkos nesadarbojas	Ierobežojoši pasākumi (sankcijas)	NILLN trešo valstu saraksts
ES iestāžu galvenā loma	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Saraksts ir balstīts uz Komisijas paziņojumu par ārējo stratēģiju faktiskai nodokļu uzlikšanai, kas iekļauts 2016. gada pasākumu kopumā nodokļu apiešanas novēršanai; Eiropas Komisija atbild par neitrāla rādītāju kopsavilkuma izstrādāšanu. ➤ ES Padome (Rīcības kodeksa jautājumu grupa (uzņēmējdarbības nodokļi)): pārbauda valstis un veido to sarakstu, kuru beigās apstiprina/pārskata. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ES Padome: pieņem (regula), atjauno vai atceļ sankciju režīmus, pamatojoties uz Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos priekšlikumiem. ➤ Eiropas Komisija: <ul style="list-style-type: none"> • sagatavo priekšlikumus regulām par sankcijām pieņemšanai Padomē; • pārstāv Komisiju sankcijām veltītās apspriedēs ar dalībvalstīm, kas tiek organizētas Padomes Ārlietu padomnieku darba grupā; • transponē konkrētas ANO sankcijas ES tiesību aktos; • uzrauga ES sankciju īstenošanu/izpildi visās dalībvalstīs; • atbalsta dalībvalstu centienus piemērot sankcijas; • uzlabo ES noturību pret trešo valstu pieņemtām ārējām sankcijām. ➤ EĀDD: atbild par sankciju režīmu sagatavošanu un pārskatīšanu sadarbībā ar dalībvalstīm, attiecīgajām ES delegācijām un Eiropas Komisiju. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Komisijai ir juridisks pienākums noteikt valstis, kas ir ārpus Savienības un kurās ir NILLTFN tiesiskā regulējuma trūkumi, kas rada risku ES finanšu sistēmai. Komisija izmanto pašas sagatavotajā 2016. gada "Nodokļu jomas rezultātu pārskatā" pieejamos rādītājus, kuros valstis sarindotas pēc to ekonomiskās saistības ar ES, finanšu nozares relatīvā lieluma un korupcijas līmeņa. ➤ Komisija augsta riska trešo valstu sarakstu pieņem ar deleģēto aktu, un pirms tā pieņemšanas tai ir pienākums apspriesties ar NILLTFN EG un arī ar Eiropas Parlamentu. ➤ Eiropas Komisija ierosina sarakstu; Parlaments un Padome var to noraidīt 30 dienu laikā.
Atjaunināšana	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vismaz reizi gadā; sākot no 2020. gada— divas reizes gadā. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ES autonomos pasākumus pārskata vismaz vienu reizi 12 mēnešos. Padome jebkurā laikā var nolemt tos grozīt, pagarināt vai uz laiku apturēt. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vismaz reizi gadā, taču var arī biežāk.

	Jurisdikcijas, kas nodokļu nolūkos nesadarbojas	Ierobežojoši pasākumi (sankcijas)	NILLN trešo valstu saraksts
Mērķgrupa	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sarakstā var iekļaut tikai jurisdikcijas, kas ir ārpus ES. ➤ Sarakstā var iekļaut arī jurisdikcijas, kas ir ES aizjūras zemes un teritorijas (kas pašas nav daļa no ES). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Valstu, kas ir ārpus Savienības, valdības (saistībā ar to politiku). ➤ Uzņēmumi (kas nodrošina iespējas īstenot mērķtiecīgu politiku). ➤ Grupējumi vai organizācijas (piemēram, teroristu grupējumi). ➤ Personas (kuras atbalsta mērķtiecīgu politiku un kuras iesaistītas teroristu darbībās u. c.). ➤ Sankcijas darbojas valstīs, kas ir ārpus Savienības, savukārt pasākumi ir piemērojami tikai ES jurisdikcijā; tajos paredzētie pienākumi ir saistoši ES valstspiederīgajiem vai personām, kuras uzturas vai nodarbojas ar darījumdarbību ES. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Valstis un teritorijas, kas nav EEZ valstis un teritorijas. Tās būtībā var būt ES aizjūras zemes un teritorijas, kas pašas nav daļa no ES.
Ietekme	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ES aizsardzības pasākumi ar nodokļiem nesaistītās jomās: <ul style="list-style-type: none"> • ES iestādēm/dalībvalstīm ES saraksts ir jāņem vērā ārpolitikā, attīstības sadarbībā un ekonomiskajās attiecībās ar trešām valstīm; • Eiropas Komisijai tas ir jāņem vērā, īstenojot ES finansēšanas un ieguldījumu darbības, cita starpā ESIF un EFIA. ➤ ES aizsardzības pasākumi ar nodokļiem saistītās jomās 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ES ir ieviesti vairāk nekā 40 dažādi sankciju režīmi. Atkarībā no sankciju shēmas var tikt noteikts ieroču embargo, ieceļošanas ierobežojumi (ceļošanas aizliegums), aktīvu iesaldēšana vai citi ekonomiski pasākumi, piemēram, importa un eksporta ierobežojumi. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tas ietekmē ES teritorijā darbojošos uzņēmumus, kuri slēdz darījumus ar personu vai uzņēmumu, kas atrodas sarakstā iekļautā valstī. Atbildīgajiem subjektiem, kas darbojas ES teritorijā (piemēram, bankām), slēdzot darījumus ar uzņēmumu, kas atrodas sarakstā iekļautā trešā valstī, ir jāveic pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes. Tās ir nopietnākas nekā parastās uzticamības pārbaudes un var ietvert klienta identitātes, faktisko īpašnieku un/vai līdzekļu izcelsmes padziļinātas pārbaudes.

IV pielikums. ES un ASV

FATF ieteikums		Kā to dara ES	Līmenis	Kā to dara ASV	Līmenis
1.	Risku novērtēšana un uz risku balstītas pieejas izmantošana	ES reizi divos gados publicē riska novērtējumu pārvalstiskā līmenī. Arī EBI ik pa laikam publicē nozaru riska novērtējumus. Dalībvalstīm arī ir pienākums publicēt savus riska novērtējumus. Tiek sagaidīts, ka uzraudzības iestādes un atbildīgie subjekti to ņems vērā, veicot savus pienākumus.	Dalībvalstu un ES līmenī	Daudzpusēja sadarbība risku novērtēšanā, datus atjauninot reizi gadā vai reizi divos gados: ASV ir ievērojams skaits dažādu papildu procesu NILLTF risku noteikšanai un novērtēšanai, kuros tiek iegūti ļoti dažādi rezultāti. Riska novērtējumus prezidenta valsts drošības stratēģiju atbalstam sagatavo attiecīgās valdības aģentūras sadarbībā ar izlūkošanas, tiesībsardzības un policijas aģentūrām, kas iesaistītas NILLTFN, tostarp ar <i>FinCEN</i> , kurš informē par NILLTF riskiem un tendencēm, kas noteiktas, izmantojot ziņošanas režīmu.	Federālā līmenī
9.	Tiesību akti par finanšu iestāžu darbības slepenību	Dalībvalstīm ir jāpieņem tiesību akti, lai nodrošinātu informācijas apmaiņu ar ieņēmumu dienestiem un tiesībsardzības iestādēm. Saskaņā ar NILLND uzraudzības iestādēm ir jābūt pilnvarotām pieprasīt sagatavot jebkādu informāciju, kas nepieciešama atbilstības uzraudzībai.	Dalībvalstu līmenī	Likums par tiesībām uz finanšu datu aizsardzību (12 USC 3401–22.) nosaka, kā ASV federālās aģentūras iegūst informāciju no finanšu iestādēm un kādos apstākļos minētās iestādes to var izpaust. Tajā ir paredzēti konkrēti aizsardzības pasākumi, kas jāievēro, pirms bankas izpauž klientu informāciju tiesībsardzības vai uzraudzības iestādēm.	Federālā līmenī

FATF ieteikums		Kā to dara ES	Līmenis	Kā to dara ASV	Līmenis
10.–11.	Klientu uzticamības pārbaudes un informācijas saglabāšana	Bankām Eiropas Savienībā ir aizliegts uzturēt anonīmus kontus, un tām ir pienākums veikt jauno un pašreizējo klientu uzticamības pārbaudes. Tām ir pienākums noteiktu laiku glabāt pārbaūžu dokumentāciju un (pēc pieprasījuma) iesniegt to uzraudzības iestādēm.	Dalībvalstu līmenī	Aizliegums uzturēt anonīmus kontus vai uz acīmredzami fiktīviem vārdiem un uzvārdiem/nosaukumiem atvērtus kontus nav skaidri paredzēts. Taču bankām ir jāisteno uz risku balstītas procedūras, lai pārbaudītu katra klienta identitāti, tādējādi ļaujot tām gūt pamatotu pārliecību par to, ka tās zina klienta patieso identitāti. Bankām nav noteikts skaidrs pienākums pārbaudīt un pārliecināties par to personu identitāti, kuras ir pilnvarotas rīkoties klientu vārdā. Bankām ir vispārējs pienākums glabāt dokumentāciju vismaz piecus gadus.	Štatu līmenī
12.–16.	Papildu pasākumi attiecībā uz konkrētiem klientiem un darbībām	Pasākumi attiecībā uz politiski redzamām personām un korespondentbankām tiek īstenoti dalībvalstu līmenī. Daži pienākumi attiecībā uz naudas, vērtību un elektroniskajiem pārvedumiem ir noteikti tieši piemērojamos ES tiesību aktos, piemēram, Elektronisko naudas pārvedumu regulā (Regula (ES) 2015/847).	Dalībvalstu un ES līmenī	Korespondentbanku gadījumā katrai attiecīgajai bankai ir pienākums noteikt atbilstīgu, īpašu politiku, procedūras un kontroles pasākumus, kas piemēroti caur to kontiem īstenotas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas gadījumu noteikšanai un ziņošanai par tiem. Naudas, vērtību un elektronisko pārvedumu pakalpojumu sniedzējiem (gan oficiālajiem, gan neoficiālajiem) ir jāievēro Banku slepenības likuma (BSA) prasības, kā arī jāreģistrējas <i>FinCEN</i> .	

FATF ieteikums		Kā to dara ES	Līmenis	Kā to dara ASV	Līmenis
17.–19.	Pajaušanās, kontrole un finanšu grupas	Dalībvalstis var atļaut atbildīgajiem subjektiem paļauties uz trešo personu nodrošinātu uzticamības pārbaudi, kas atbilst konkrētiem standartiem. Ir standarti par pārrobežu banku NILLN pārbaūžu veikšanu, un valstu uzraudzības iestādēm ir pienākums sadarboties kolēģijās. Augsta riska trešo valstu gadījumā ES apstiprina sarakstu, un uzraudzītajiem subjektiem ir jānodrošina pastiprinātas uzticamības pārbaudes, slēdzot darījumus ar šīm augsta riska valstīm.	Dalībvalstu un ES līmenī	Uzraudzītajām finanšu iestādēm ir pienākums izstrādāt NILLN programmas, kas aptver vismaz šādus aspektus: a) iekšējās politikas, procedūru un kontroles pasākumu izstrāde; b) attiecīgi augstākās atbilstības uzraudzības amatpersonas iecelšana, lai nodrošinātu, ka tiek pildīti visi BSA paredzētie pienākumi; c) pastāvīga darbinieku apmācības programmas īstenošana un d) neatkarīgas atbilstības nodrošināšanas funkcijas izveide, lai pārbaudītu programmas. Augsta riska valstu gadījumā finanšu iestādēm ir pienākums piemērot pastiprinātu uzticamības pārbaudi korespondentbanku kontiem, kurus noteiktu kategoriju ārvalstu bankas ir izveidojušas vai uztur Amerikas Savienotajās Valstīs. Šo banku sarakstu apstiprina <i>FinCEN</i> federālā līmenī.	Štatu līmenī
20.–21.	Ziņošana par aizdomīgiem darījumiem	Atbildīgajiem subjektiem ES dalībvalstīs ir pienākums ziņot par aizdomīgām darbībām vai darījumiem valsts finanšu ziņu vākšanas vienībai (<i>FIU</i>). <i>FIU</i> rīcībā ir platforma savākto ziņu apmaiņai ES līmenī (<i>FIU.net</i>). Arī Eiropols, kas ir ES Aģentūra tiesībsardzības sadarbībai, vāc un izplata izlūkdatus par tendencēm nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas jomā.	Dalībvalstu un ES līmenī	ASV uzraudzītajām finanšu iestādēm ir pienākums ziņot par aizdomīgiem darījumiem. Finanšu iestādēm ir pienākums nekavējoties ziņot tiesībsardzības iestādēm par pārkāpumiem, kas nekavējoties jāizmeklē, piemēram, par regulāri izmantotām nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas shēmām un teroristiskām darbībām. Gadījumos, kad nav jāievēro tūlītējas ziņošanas pienākums, ziņojumi par aizdomīgiem darījumiem ir jāiesniedz <i>FinCEN</i> .	Štatu līmenī

FATF ieteikums		Kā to dara ES	Līmenis	Kā to dara ASV	Līmenis
24.–25.	Juridisko personu un veidojumu pārredzamība un faktiskie īpašnieki	ES NILLN tiesību akti nosaka, ka dalībvalstīm ir pienākums centrālajos reģistros izveidot reģistrus, kuros apkopota informācija par faktiskajiem īpašniekiem un kuriem jābūt savstarpēji savienotiem. Noteikumu neievērotājiem ir jāpiemēro sankcijas. Taču nav vienota ES līmeņa reģistra, kurā būtu apkopota informācija par faktiskajiem īpašniekiem.	Dalībvalstu līmenī	Juridisko personu izveidi ASV reglamentē štatu tiesību akti. Katrā no 56 štatiem un teritorijām, kā arī Kolumbijas apgabalā ir spēkā savi tiesību akti, kas reglamentē juridisko personu izveidi un pārvaldību. Atsevišķās jomās (piemēram, krimināltiesību, vērtspapīru regulējuma, nodokļu uzlikšanas jomā) uz tiem pēc to izveides attiecas arī federālie tiesību akti. FATF 2016. gadā atzina, ka ASV šajā jomā ir koordinācijas nepilnības, jo īpaši tādēļ, ka kompetentajām iestādēm ne vienmēr laikus bija iegūstama vai pieejama atbilstīga, precīza un savlaicīga informācija par faktiskajiem īpašniekiem un juridisko personu kontroli.	Štatu līmenī

FATF ieteikums		Kā to dara ES	Līmenis	Kā to dara ASV	Līmenis
26.–28.	Regulējums un uzraudzība	<p>Reglamentējošais tiesību akts tiek izstrādāts ES līmenī, un galvenokārt tā ir direktīva. Tajā ir izklāstīti konkrētu ES struktūru, piemēram, Komisijas un EBI, pienākumi. Dalībvalstīm konkrētas prasības ir jātransponē valstu tiesību aktos. Katrai dalībvalstij ir vajadzīga nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas uzraudzības iestāde vai iestādes, kas uzrauga tās jurisdikcijas atbildīgos subjektus. Praksē reglamentējošie tehniskie standarti tiek noteikti ES līmenī, un bankām un valstu uzraudzības iestādēm tie ir jāievēro. ES līmeņa uzraudzība tiek nodrošināta tā, ka Komisija ir pilnvarota uzsākt pārkāpuma procedūras, ja dalībvalsts nav ieviesusi tiesību aktus. Arī EBI var veikt izmeklēšanu un sagatavot ieteikumus, ja ir konstatēts iespējams Savienības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas tiesību aktu pārkāpums.</p>	Dalībvalstu un ES līmenī	<p>Tā kā gan finanšu sistēma, gan smagā noziedzība un terorisms pēc savas būtības ir starptautiski, federālā valdība ir uzņēmusies galveno lomu tiesību aktu izstrādē un īstenošanā tādās jomās kā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija (NILL) un terorisma finansēšana (TF). Štatu tiesību aktus var atzīt par sekundāriem, ja Kongress skaidri ir noteicis priekšrocības klauzulu gadījumos, kad štatu tiesību akti ir pretrunā federālajiem tiesību aktiem un kad štatiem ir liegts reglamentēt rīcību kādā jomā, par kuru Kongress ir noteicis, ka tā ir jāreglamentē vienīgi federālajām iestādēm. Federālie regulatori (<i>OCC</i>, Federālo rezervju sistēma, <i>FDIC</i>, <i>NCUA</i> u. c.) tiem deleģētās pārbaudes un izpildes pilnvaras ir saņēmuši no <i>FinCEN</i>. Juridiskais pamats ir 1970. gada <i>BSA</i> un Banku slepenības likuma īstenošana, ko pastiprina ASV 2001. gada Patriotu likums. ASV NILLTFN sistēma ir vērsta uz izpildes panākšanu. Visām tiesībsardzības iestādēm (federālā, štatu un vietējā līmenī) ir nodrošināta tieša piekļuve <i>FinCEN</i> iesniegtajiem ziņojumiem par aizdomīgiem darījumiem. Par īpaši iedarbīgu ir uzskatāma pieeja, kas paredz veidot starpaģentūru darba grupu, kurā apvienotas visu līmeņu (federālā, štatu un vietējā līmeņa) iestādes. Šī pieeja tiek plaši izmantota NILLTF un predikatīvu nodarījumu izmeklēšanai un ir izrādījusies ļoti sekmīga nozīmīgu, apjomīgu un sarežģītu lietu risināšanā.</p>	Federālā un štatu līmenī

FATF ieteikums		Kā to dara ES	Līmenis	Kā to dara ASV	Līmenis
33.	Statistika	ES tiesiskais regulējums nosaka, ka dalībvalstīm ir pienākums apkopot statistikas datus par NILL un iesniegt tos ES statistikas birojam <i>Eurostat</i> . <i>Eurostat</i> ir pienākums pēc tam sagatavot ziņojumu par šiem statistikas datiem, taču juridiski saistošais pienākums to darīt tikai tagad stājas spēkā. Pagaidām ir pieejams maz sistemātisku, kvantitatīvu datu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas apjomiem.	Dalībvalstu un ES līmenī	ASV uztur visaptverošus statistikas datus, kuros neietilpst dati par izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un notiesāšanu saistībā ar štatu līmenī pastrādātiem NILL noziegumiem, kā arī statistikas dati par štatu līmenī iesaldētiem, arestētiem un konfiscētiem īpašumiem.	Federālā un štatu līmenī
35.	Sankcijas	Dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt, lai nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas uzraudzības iestādēm būtu pietiekamas spējas un resursi sankciju piemērošanai gadījumos, kad ir konstatēti uzraudzības noteikumu pārkāpumi. Praksē sankciju būtība un smagums dažādās jurisdikcijās atšķiras.	Dalībvalstu līmenī	Ir pieejama virkne samērīgu un atturošu krimināltiesisko, civiltiesisko un administratīvo sankciju, sākot ar brīdinājuma vēstulēm un beidzot ar naudas sodiem un brīvības atņemšanu. <i>BSA</i> pārkāpumu gadījumā <i>FinCEN</i> var ierosināt izpildes nodrošināšanas pasākumus. Tam vienīgajam ir federālās izpildes nodrošināšanas pilnvaras attiecībā uz finanšu iestādēm un uzraudzītajiem <i>DNFBP</i> . Līdztekus administratīvajiem naudas sodiem <i>FinCEN</i> var piemērot arī citas formālas un neformālas administratīvās sankcijas. Citas aģentūras (piemēram, Vērtspapīru un biržu komisija (<i>SEC</i>)) arī ir tiesīgas īstenot virkni uzraudzības darbību atbilstoši attiecīgajiem to darbību reglamentējošajiem tiesību aktiem.	Federālā līmenī

Avots: ERP kopsavilkums, pamatojoties uz dažāda veida FATF, *FinCEN*, Komisijas un EBI dokumentāciju.

V pielikums. BUL procesa posmi

Posms	Process	Ieinteresētā persona	Laika grafiks
Pieprasījums	<p>Regulas (ES) Nr. 1093/2010 (regula, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi)) 17. pants nosaka, ka EBI pēc noteiktu struktūru pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas var izmeklēt iespējamus Savienības tiesību aktu pārkāpšanas vai nepiemērošanas gadījumus nolūkā izmeklēt konkrētu struktūru pieļautos Savienības tiesību aktus pārkāpumus.</p> <p>EBI regulā nav noteikts, kā un kad tam būtu jānotiek, proti, nevienai no šīm struktūrām (tostarp Komisijai) nav jāievēro nekādas juridiskas prasības attiecībā uz to, kā un kad būtu iesniedzams pieprasījums EBI.</p>	<p>Pieprasījumu EBI iesniedz viena vai vairākas kompetentās iestādes, Eiropas Parlaments, Padome, Komisija vai Banku nozares ieinteresēto personu grupa.</p>	<p>Pieprasījumu var iesniegt jebkurā laikā, un EBI nav nekāda juridiska pienākuma atbildēt konkrētā laikā.</p>
Sākotnējā izmeklēšana	<p>Iespējamā <i>BUL</i> sākotnējā izmeklēšana.</p>	<p>EBI veic sākotnējo izmeklēšanu, cita starpā sazinoties ar kompetentajām iestādēm, lai noskaidrotu faktus, kas attiecas uz iespējamo <i>BUL</i>.</p>	<p>Šo darbību veikšanai nav noteikts nekāds konkrēts laika ierobežojums.</p>
Izmeklēšana	<p>Oficiāls process, kurā tiek izlemts, vai <i>BUL</i> ir noticis.</p>	<p>EBI priekšsēdētājs pieņem lēmumu par to, vai sākt <i>BUL</i> izmeklēšanu, vai to nesākt. EBI Reglamentā ir noteikts, ka šajā gadījumā ir jāsasauca darba grupa, kuras sastāvā ir priekšsēdētājs un seši Uzraudzības</p>	<p>Ne vēlāk kā divu mēnešu laikā pēc izmeklēšanas sākšanas EBI var sniegt attiecīgajai kompetentajai iestādei ieteikumu, norādot pasākumus, kas veicami, lai nodrošinātu</p>

Posms	Process	Ieinteresētā persona	Laika grafiks
		padomes (UP) locekļi, kas nav nekādā veidā saistīti ar izmeklēšanu. Darba grupa pieņem lēmumu par to, vai: – izbeigt izmeklēšanu bez ieteikumu pieņemšanas; – <i>BUL</i> konstatēšanas gadījumā — sagatavot ieteikumu UP attiecībā uz <i>BUL</i> .	atbilstību Savienības tiesību aktiem.
Ieteikums	UP konstatē Savienības tiesību aktu pārkāpumu un sniedz attiecīgajai kompetentajai iestādei ieteikumu.	Lēmumu par ieteikuma pieņemšanu pieņem EBI Uzraudzības padome, kuras sastāvā ir uzraudzītāji no 27 kompetentajām iestādēm.	Lēmums par ieteikuma pieņemšanu ir jāpieņem divu mēnešu laikā pēc izmeklēšanas sākšanas (sk. iepriekšējo punktu).
Saziņa	Ieteikuma sniegšana valsts kompetentajai iestādei (VKI).	Ieteikumā ir norādīti pasākumi, kas veicami, lai nodrošinātu atbilstību Savienības tiesību aktiem.	VKI ir jāsniedz atbilde 10 dienu laikā.
Atzinums	Ja kompetentā iestāde nenodrošina atbilstību, Komisija var sniegt oficiālu atzinumu valsts kompetentajai iestādei.	Komisija var rīkoties pēc EBI sniegtās informācijas saņemšanas vai arī pēc savas iniciatīvas.	Komisija var sniegt šādu oficiālu atzinumu ne vēlāk kā trīs mēnešu laikā pēc ieteikuma pieņemšanas un var šo termiņu pagarināt par vēl vienu mēnesi.

Avots: EBI regula, EBI Reglaments.

VI pielikums. Transponēšanas pārbaudes

Transponēšanas termiņš	2017. gada 26. jūnijs
Dalībvalstu paziņojumi, kas iesniegti līdz noteiktajam termiņam vai pirms ziņošanas pienākuma pārkāpuma procedūras uzsākšanas	6
To dalībvalstu skaits, kuras šīs revīzijas laikā (2020. gada jūlijs) nav paziņojušas par pilnīgu transponēšanu	8
Uzsākto ziņošanas pienākumu neizpildes un ar ziņojumu nepilnībām saistītu pārkāpuma procedūru skaits	28
Ar ziņojumu nepilnībām saistītu pārkāpuma procedūru kopējais ilgums (mēnešos) ⁵²	Vairāk nekā 36 (procesā) ⁵³

Avots: ERP veiktā Komisijas analīzes analīze.

⁵² 2020. gada septembrī.

⁵³ Ilgākā pārkāpumu procedūra.

VII pielikums. Informācijas apmaiņas veidi ECB

Kategorijas	Informācijas apmaiņa ikgadējās regulārās informācijas apmaiņas kontekstā (nosūtītā un saņemtā informācija)	<i>Ad hoc</i> informācijas apmaiņa pēc savas iniciatīvas (nosūtītā un saņemtā informācija)	Informācijas apmaiņa, pamatojoties uz <i>ad hoc</i> pieprasījumiem (nosūtītā un saņemtā informācija)
Kopīgotā informācija	<p>ECB ikgadējā apmaiņa ar NILLTFN iestādēm ar izrakstiem no <i>SREP</i> lēmumiem (apmaiņa pēc savas iniciatīvas)</p> <p>NILLTF riska rādītāji un novērtējumi; ziņojumi par pārbaudēm uz vietas un sankcijas (ECB ikgadējie pieprasījumi NILLTFN iestādēm)</p>	Cita attiecīga informācija, kas izriet no abu funkciju uzraudzības	Cita attiecīga informācija, kas izriet no abu funkciju uzraudzības

Avots: ERP, pamatojoties uz ECB sniegto informāciju.

Akronīmi un saīsinājumi

BCBS: Bāzeles Banku uzraudzības komiteja

BUL: Savienības tiesību aktu pārkāpums

CRD: Kapitāla prasību direktīva

EAAPI: Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde

EĀDD: Eiropas Ārējās darbības dienests

EBI: Eiropas Banku iestāde

ECB: Eiropas Centrālā banka

EVTI: Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde

FATF: Finanšu darījumu darba grupa

FinCEN: Finanšu noziegumu apkarošanas tīkls

FIU: finanšu ziņu vākšanas vienība

IKP: iekšzemes kopprodukts

LFN: oficiāla paziņojuma vēstule

MER: savstarpēja novērtējuma ziņojums

NILLN: nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana

NILLND: Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīva

NILLTF: nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija un teroristu finansēšana

NILLTFN EG: Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas novēršanas ekspertu grupa

PSE: pilnslodzes ekvivalents

SNRA: riska novērtējums pārvalstiskā līmenī

TFN: teroristu finansēšanas novēršana

UP: Uzraudzības padome

VUM: vienotais uzraudzības mehānisms

Glosārijs

Atbilstības pārbaude: pārbaude nolūkā konstatēt, vai ES direktīvas attiecīgie noteikumi ir precīzi atspoguļoti valstu īstenošanas pasākumos.

Bāzeles Banku uzraudzības komiteja (BCBS): galvenā starptautisko standartu noteicēja banku prudenciālā regulējuma jomā un forums regulārai sadarbībai banku uzraudzības jautājumos.

Delegētais akts: juridiski saistošs akts, kuru gadījumā, ja Parlaments un Padome nav izteikuši iebildumus, Komisija izmanto, lai papildinātu vai grozītu nebūtiskas ES tiesību aktu daļas, piemēram, sniedzot sīku informāciju par īstenošanas pasākumiem.

Eiropas Ārējās darbības dienests (EĀDD): EĀDD ir ES diplomātiskais dienests. Tā mērķis ir veidot saskanīgāku un efektīvāku ES ārpolitiku, tādējādi vairojot Eiropas ietekmi pasaulē. Tas uztur ES diplomātiskās attiecības ar citām valstīm, kas ir ārpus ES, un īsteno ES ārpolitiku un drošības politiku.

Eiropas Banku iestāde (EBI): ES aģentūra, kas izveidota 2011. gadā. Viena no trim Eiropas uzraudzības iestādēm un galvenais regulators, kas atbild par banku darbības regulēšanu un uzraudzību un par reglamentējošu tehnisko standartu, kurus jāapstiprina Komisijai, izstrādi. Tā ir pilnvarota īstenot NILLN standartus.

Eiropas Centrālā banka (ECB): Eiropas iestāde, kas 1998. gadā izveidota ar Amsterdamas līgumu; kopš 2014. gada nodrošina eurozonas lielo banku tiešu prudenciālo uzraudzību, izmantojot vienoto uzraudzības mehānismu.

Eiropas Savienības Tiesa (EST): Tiesa interpretē ES tiesību aktus tā, lai nodrošinātu, ka tos visās ES valstīs piemēro vienādi, un izskata juridiskus strīdus starp valstu valdībām un ES iestādēm.

Eiropas uzraudzības iestādes (EUI): EUI ir Eiropas Banku iestāde (EBI), Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde (EAAPI) un Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde (EVTI). EUI uzdevums ir saskaņot finanšu uzraudzību ES un palīdzēt nodrošināt vienotā noteikumu kopuma konsekventu piemērošanu, lai radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Tās ir arī pilnvarotas novērtēt riskus un ievainojamību finanšu sektorā.

Eiropols: Eiropas Savienības tiesībsardzības aģentūra, kas cita starpā palīdz dalībvalstīm cīnīties pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorismu.

ES tiesību aktu transponēšana: procedūra, ar kuras palīdzību ES dalībvalstis iekļauj ES direktīvas savos tiesību aktos, lai direktīvās noteiktie mērķi, prasības un termiņi kļūtu tieši piemērojami.

Finanšu darījumu darba grupa (FATF): Starpvaldību struktūra, kuru 1989. gadā izveidoja tajā iesaistīto valstu ministri. Tajā ir 39 dalībnieki, tostarp Eiropas Komisija un 14 dalībvalstis. Nosaka standartus un veicina juridisko, regulatīvo un operatīvo pasākumu efektīvu īstenošanu, lai cīnītos pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, teroristu finansēšanu un citiem saistītiem apdraudējumiem, kas var skart starptautiskās finanšu sistēmas integritāti. "Politikas veidošanas struktūra", kas cenšas panākt nepieciešamo politisko gribu ieviest valsts līmeņa tiesību aktu un regulējuma reformas šajās jomās.

Finanšu ziņu vākšanas vienība (FIU): valsts kompetentā iestāde, kas atbild par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas tiesību aktu īstenošanu attiecīgajā dalībvalstī. Tā atbild par atbildīgo subjektu iesniegto ziņojumu apkopošanu, analīzi un izplatīšanu cita starpā arī citām ES dalībvalstīm un trešām valstīm, vajadzības gadījumā sadarbojoties ar tiesībsardzības iestādēm.

FISMA ĢD: Eiropas Komisijas Finanšu stabilitātes, finanšu pakalpojumu un kapitāla tirgu savienības ģenerāldirektorāts; NILLN pasākumus koordinējošais Komisijas ĢD.

Kredītiestāde: uzņēmums, piemēram, banka, kas nodarbojas ar noguldījumu vai citu atmaksājamu līdzekļu pieņemšanu no sabiedrības un aizdevumu piešķiršanu.

Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīva: ES tiesību akts un galvenais juridiskais instruments, kura uzdevums ir novērst Savienības finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai, sākot ar Pirmo direktīvu, kas tika pieņemta 1990. gadā, un beidzot ar tās turpmākajām redakcijām līdz pat Piektajai direktīvai, kas pieņemta 2018. gadā.

NILLN uzraudzības iestāde: dalībvalsts iestāde, kuras uzdevums ir uzraudzīt NILLTFN režīma ievērošanu, pārbaudīt, kā atbildīgie subjekti ievēro attiecīgās valsts NILLN režīmu, un piemērot sodus par noteikumu neievērošanu.

Oficiāla paziņojuma vēstule (LFN): Komisija var sākt oficiālu pārkāpuma procedūru, ja attiecīgā ES valsts nepaziņo pasākumus, ar kuriem tā pilnībā transponē direktīvu noteikumus, vai nenovērš iespējamu ES tiesību pārkāpumu. Pārkāpuma procedūras sākumā tiek nosūtīta oficiāla paziņojuma vēstule, kurā Eiropas Komisija ļauj dalībvalstij izklāstīt savu viedokli par konstatēto pārkāpumu.

Pamatots atzinums (PA): Komisija var sākt oficiālu pārkāpuma procedūru, ja attiecīgā ES valsts nepaziņo pasākumus, ar kuriem tā pilnībā transponē direktīvu noteikumus,

vai nenovērs iespējamu ES tiesību pārkāpumu. Pēc *LFN* nosūtīšanas un pēc tam, kad Komisija ir konstatējusi, ka valsts nepilda savas ES tiesību aktos noteiktās saistības, procedūras nākamajā posmā Komisija var nosūtīt pamatotu atzinumu — oficiālu prasību ievērot ES tiesību aktus.

Pārkāpuma procedūra: saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 258.–260. pantu tā ir galvenais izpildes panākšanas mehānisms, kuru Komisija piemēro dalībvalstij ik reizi, kad tā uzskata, ka attiecīgā dalībvalsts nav izpildījusi savas ES tiesību aktos noteiktās saistības.

Prudenciālā uzraudzība: finanšu iestāžu (tostarp banku) tieša uzraudzība nolūkā nodrošināt, ka tās ievēro noteikumus ne tikai juridiskā izpratnē, bet darbojas pareizi un apdomīgi atbilstoši tiesiskā regulējuma garam.

Terorisma finansēšanas novēršana (TFN): efektīvi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas režīmi ir būtiski svarīgi tirgu un pasaules finanšu sistēmas integritātes aizsardzībai, jo palīdz novērst faktorus, kas sekmē finanšu līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu.

Transponēšanas pārbaude: novērtējums par valsts īstenošanas pasākumu saderību ar direktīvas noteikumiem.

Trešā valsts: trešā valsts ir valsts vai teritorija, kas nav Eiropas Kopienas valsts vai teritorija.

Uzraudzības pārbaudes un novērtējuma process (SREP): eurozonas lielo banku, kuras tiešā veidā uzrauga ECB, ikgadējs uzraudzības process. Nodrošina uzraudzības iestādēm saskaņotu rīku kopumu bankas riska profila novērtēšanai pēc četriem dažādiem aspektiem — darbījumdarbības modelis, pārvaldība un risks, kapitāls un likviditāte.

EIROPAS KOMISIJAS UN EĀDD ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS ĪPAŠO ZIŅOJUMU “ES CENTIENI APKAROT NELIKUMĪGI IEGŪTU LĪDZEKĻU LEGALIZĀCIJU BANKU SEKTORĀ IR SADRUMSTALOTI, UN TO ĪSTENOŠANA IR NEPIETIEKAMA”

KOPSAVILKUMS

Komisijas un EĀDD atbildes uz kopsavilkumu (I-XI punkts):

Komisija ir stingri apņēmusies cīnīties pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un teroristu finansēšanu gan Eiropas Savienībā, gan visā pasaulē. Lai gan gadu gaitā ES ir izstrādājusi stabilu tiesisko regulējumu, pieaug vienprātība par to, ka šis regulējums ir jāuzlabo, lai panāktu visaptverošu Savienības politiku. Šajā nolūkā Komisija 2020. gada 7. maijā pieņēma rīcības plānu, kurā paziņoja par vērienīgu pasākumu kopumu attiecībā uz visaptverošu Savienības politiku nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas novēršanai. Rīcības plānā izklāstītas reformas, kas vajadzīgas, lai stiprinātu Savienības aizsardzību, novērstu pašreizējo sadrumstalotību un ieviestu vienotu noteikumu kopumu, kā arī izveidotu uzraudzības iestādi ES līmenī, kurai būtu tiešas uzraudzības pilnvaras attiecībā uz ierobežotu riskantāko finanšu iestāžu kopumu. Rīcības plānā ir paredzēts arī mehānisms finanšu ziņu vākšanas vienību atbalstam un koordinācijai.

Gaidāmais tiesību aktu kopums nodrošinās lielāku saskaņotību nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas regulas veidā papildus pārskatītai NILLN direktīvai.

2020. gada 7. maijā kopā ar rīcības plāna pieņemšanu Komisija publicēja pārskatītu metodiku augsta riska trešo valstu noteikšanai NILLN direktīvas vajadzībām, nodrošinot lielāku sinerģiju ar Finanšu darījumu darba grupas procedūru un ciešāku sadarbību ar attiecīgajām trešām valstīm.

Komisija atgādina, ka 2019. gada februārī tā pieņēma savu pirmo atsevišķo sarakstu, kurā uzskaitītas augsta riska trešās valstis, kas rada nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas draudus Savienības finanšu sistēmai un pienācīgai iekšējā tirgus darbībai. Padome saskaņā ar savām pārbaudes tiesībām šo atsevišķo sarakstu noraidīja. Pēc šā noraidījuma Komisija pārskatīja savu metodiku un sāka pastiprināt sadarbību ar attiecīgajām trešām valstīm.

Iepriekš, kad dalībvalstis transponēja direktīvas, tiklīdz dalībvalstis pilnībā paziņoja par transponēšanas pasākumiem, Komisija darīja visu iespējamo, lai pabeigtu novērtējumu. Tomēr Komisija atzīst problēmas, kas saistītas ar NILLN direktīvas pilnīgu transponēšanu, jo bieži vien ir jāpieņem ne tikai centrālais nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas juridiskais instruments, bet arī jāgroza vairāki citi juridiskie instrumenti attiecīgajās valstu sistēmās.

APSVĒRUMI

24. Attiecībā uz III pielikumā minēto līdzekļu izcelsmi Komisija vēlas atgādināt, ka saskaņā ar Finanšu regulas 2018/1046 155. panta 2. punktu politika attiecībā uz trešām valstīm tiek izmantota arī Savienības budžeta aizsardzībai. Personas un subjekti, kas īsteno Savienības

līdzekļus (finanšu instrumentus un budžeta garantijas), neiesaistās vai neatjauno darbības ar subjektiem, kas inkorporēti vai veic uzņēmējdarbību jurisdikcijās, kuras atzītas par augsta riska trešām valstīm.

Kopēja atbilde uz 27. un 28. punktu

Attiecībā uz ievaddatu apkopošanas metodi, lai izveidotu trešo valstu sarakstu, procesa novitāte kavēja ātru īstenošanu. Komisija ir sadarbojusies ar EĀDD, lai izstrādātu darba metodes savlaicīgai informācijas plūsmai. 2020. gada maijā pieņemtā uzlabotā metodika arī ļauj pastiprināt sadarbību ar trešām valstīm. Eiropas Komisija sadarbībā ar EĀDD 2020. gada vasarā sāka sadarbības procesu ar trešām valstīm.

32. Komisija ir *FATF* locekle un aktīvi piedalās *FATF* darba plūsmās. Tāpēc, līdz ar citiem avotiem, Komisija ņem vērā attiecīgās trešās valsts savstarpēja novērtējuma ziņojumu (*MER*) Ja *MER* bija novecojis, tika ņemta vērā pieejamā atjauninātā informācija, lai atspoguļotu pašreizējo situāciju konkrētā trešā valstī.

36. Komisija gaidāmajā NILLN tiesību aktu kopumā apsver iespēju pārskatīt politiku attiecībā uz trešām valstīm.

44. Komisija uzskata, ka riska novērtējuma pārvalstiskā līmenī (*SNRA*) atjauninājums ik pēc diviem gadiem atspoguļo jaunākos riskus, tostarp izmaiņas laika gaitā. Kā minēts 46. punktā, 2019. gadā tika atjauninātas visas nozaru un produktu faktu lapas un pievienotas jaunas nozares un produkti (2019. gadā – 47, 2017. gadā vairāk nekā 40). Attiecībā uz jaunāko statistikas informāciju par NILL/TF apjomu naudas izteiksmē skatīt atbildi 48. punktā.

46. (Otrais ievilkums) Vērtējuma izmaiņas, pamatojoties uz saņemtajiem pierādījumiem no ieinteresētajām personām un neatkarīgiem avotiem. Turklāt vērtējumus vispirms apstiprināja galvenās ieinteresētās personas (piemēram, Eiropols) un arī visi attiecīgie Komisijas dienesti atsevišķā starpdienestu grupā.

Tomēr Komisija piekrīt, ka ir nepieciešams turpmāks darbs, lai labāk pamatotu izmaiņas šajā jomā.

(Trešais ievilkums) *SNRA* principā nevar būt ar ģeogrāfisko ievirzi. Tomēr Komisija atzīst, ka dažās nozarēs to varētu piemērot.

(4. ievilkums) Līdz šim ir veikti tikai divi *SNRA* (2017. un 2019. gadā). Ņemot vērā *FATF* noteiktos starptautiskos standartus un to, ka dalībvalstis ik pēc 4–5 gadiem veic valsts līmeņa riska novērtējumus, atjaunināšanas biežums reizi divos gados jau ir īss.

Kopēja atbilde uz 48. un 49. punktu

Komisija vēlas norādīt, ka nesen ir ieviests noteikums *Eurostat* iesniegt aplēses par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas kvantitatīvajiem apjomiem, un tas nav obligāts. Turklāt aplēsēm ir vajadzīgi kvalitatīvi dalībvalstu dati un sarežģīta statistikas metodika, kas šajā posmā nav pieejama.

Kopēja atbilde uz 57.–59. punktu

Dalībvalstīm ir vajadzīgs laiks, lai pieņemtu un paziņotu par sarežģītas direktīvas transponēšanas pasākumiem. Lai to panāktu, valsts tiesību sistēmā bieži vien ir jāizdara grozījumi vairākos tiesību aktos. Piemēram, dalībvalsts sāka paziņot par transponēšanas pasākumiem 2017. gada augustā un pēdējo paziņojumu iesniedza 2020. gada oktobrī. Tikai pēc pēdējā paziņojuma Komisija varēja izlemt par pilnīgu un pareizu transponēšanu.

Lai sāktu pārkāpuma procedūru, valsts tiesību akti ir jātulko un jānovērtē neatkarīgi no tā, vai dalībvalsts paziņo par pilnīgu vai daļēju transponēšanu. Kā norādīts iepriekš, šim procesam ir vajadzīgs laiks. Pārkāpuma procedūrā ir svarīgi, lai pārkāpuma procedūra būtu precīza, nevis ātra.

Komisija vēlas precizēt, ka pastāv iekšēji norādījumi, lai kontrolētu ES tiesību aktu transponēšanu valsts tiesību aktos. Tāpēc netika uzskatīts par vajadzīgu izstrādāt īpašus papildu norādījumus.

85. Komisija uzskata, ka pēc oficiāla pieprasījuma EBI izmeklēt iespējamu *BUL* gadījumu, EBI izmeklēšanas gaitā nevarēja veikt oficiālu regulāru informācijas apmaiņu.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

112. Gaidāmais NILLN tiesību aktu kopums nodrošinās ES NILL/TFN uzraudzības iestādi, kā tas jau paziņots 2020. gada maijā pieņemtajā rīcības plānā.

113. Gaidāmais NILLN tiesību aktu kopums nodrošinās lielāku saskaņotību nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas regulas veidā.

1. ieteikums. Komisijai būtu jāuzlabo tās veiktais riska novērtējums

- (a) Komisija piekrīt šim ieteikumam.
- (b) Komisija piekrīt šim ieteikumam.
- (c) Komisija piekrīt šim ieteikumam.

116. Skatīt Komisijas atbildes uz 56., 58. un 60.–62. punktu.

2. ieteikums. Komisijai būtu jānodrošina NILL/TFN tiesību aktu konsekventa un tūlītēja stāšanās spēkā

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

118. Oficiāli pieprasījumi EBI veikt jebkādu *BUL* izmeklēšanu tika veikti pēc tam, kad Komisija bija izvērtējusi informāciju, kas bija pieejama pieprasījuma pamatošanai.

3. ieteikums. EBI un Komisijai būtu labāk jāizmanto savas *BUL* pilnvaras nolūkā novērst NILL/TF

- (a) Komisija piekrīt šim ieteikumam.

- (b) Komisija piekrīt šim ieteikumam.
- (c) Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija šajā posmā nevar uzņemties saistības par turpmāko tiesību aktu priekšlikumu saturu. Turklāt Komisija uzskata, ka konkrētākā līmenī attiecībā uz datu aizsardzību/apstrādi ieteikumā ir nepieciešama analīze par spēkā esošajiem ES administratīvajiem un datu aizsardzības tiesību aktiem un tas ir jāsaista ar spēkā esošajiem NILLN direktīvas noteikumiem par informācijas apmaiņu. Turklāt NILLN tiesiskā un institucionālā regulējuma turpmākā attīstība, kā paziņots 2020. gada maija rīcības plānā, sniegs risinājumu, plānojot izveidot ES NILLN iestādi.

123. Gaidāmajā NILL/TFN tiesību aktu kopumā tiks novērsti pašreizējie trūkumi saistībā ar trešo valstu politiku (36. punkts), risku labāku apzināšanu (49. punkts), savlaicīgāku transponēšanas kontroli (66. punkts), savlaicīgu procedūru *BUL* gadījumā (86. punkts).

ECB ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS ĪPAŠO ZIŅOJUMU "ES centieni apkarot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju banku sektorā ir sadrumstaloti, un to īstenošana ir nepietiekama"

89. punkts

Eiropas Centrālā banka (ECB) vēlas paskaidrot, ka iemesls, kāpēc ECB nevar veikt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas/terorisma finansēšanas novēršanas (NILLTFN) uzraudzību, atrodams Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD), nevis 2013. gadā pieņemtās Vienotā uzraudzības mehānisma regulas (VUM regula) formulējumā.

VUM regulas 28. apsvērumā atspoguļots LESD 127. panta 6. punkts, kurā teikts (ECB izcēlums):

"Padome, pieņemot regulas saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru vienprātīgi un pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Eiropas Centrālo banku var noteikt Eiropas Centrālajai bankai konkrētus uzdevumus saistībā ar politiku, kas attiecas uz kredītiestāžu un citu finanšu iestāžu konsultatīvu uzraudzību; tas neattiecas uz apdrošināšanas sabiedrībām."

90. punkts

Vērts atzīmēt, ka NILLTFN uzraudzība aptver ļoti plašu iestāžu loku, ne tikai bankas (piemēram, tā ietver arī maksājumu iestādes, apdrošināšanas uzņēmumus, patēriņa kredītu izsniedzējus, virtuālo aktīvu pakalpojumu sniedzējus utt.), un ka nacionālās iestādes bieži veic citus uzraudzības uzdevumus, nevis konsultatīvu uzraudzību, t.sk. attiecībā uz šādām cita veida iestādēm. Tas var ietekmēt dalībvalstu secinājumus par panāktajām sinerģijām, uzticot dažādus uzdevumus tai pašai nacionālajai iestādei, kā norādīts 90. punktā.

Īpaši uzmanību pievēršot kredītiestādēm, pastāv atsevišķas procedūras, lai konstatētu to, kuras iestādes ir nozīmīgas konsultatīvās uzraudzības mērķiem, bet kuras – nozīmīgas NILLTFN mērķiem. Tā rezultātā veidotos divas uzraudzīto iestāžu grupas, kas tikai daļēji pārklātos.

95. punkts

Sk. ECB atbildi uz 89. un 90. punktu.

98. punkts

ECB 2019. gadā parakstīja daudzpusēju nolīgumu, ar ko nosaka praktisko kārtību informācijas apmaiņai ar nacionālajām NILLTFN uzraudzības iestādēm, kuras uzrauga kredītiestādes un finanšu iestādes Eiropas Ekonomikas zonā, kā noteikts piektajā NILLTFN direktīvā. NILLTFN nolīgums pēc tam stājās spēkā un pakāpeniski tika ieviests 2019. gadā, NILLTFN uzraudzības iestādēm parakstot NILLTFN nolīgumu, un tika uzsākta gan *ad hoc*, gan regulāra informācijas apmaiņa ar NILLTFN uzraudzības iestādēm. Šajā kontekstā ECB no 2019. gada janvāra līdz novembrim veica informācijas apmaiņu par uzraudzītajām iestādēm, kas pārstāvēja divas trešdaļas nozīmīgo uzraudzīto grupu.

2020. gada sākumā regulārā ikgadējā informācijas apmaiņa tika paplašināta, papildus SREP vēstulju izrakstiem, ar ko ECB katru gadu veic apmaiņu, ietverot informācijas pieprasījumu NILLTFN iestādēm arī attiecībā uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas/terorisma finansēšanas riska novērtējumu. Kopš 2020. gada ECB veic informācijas apmaiņu attiecībā uz visu nozīmīgo uzraudzīto grupu uzraudzītajām iestādēm (sk. arī ziņojuma 99. punktu).

102. punkts

Kā norādīts ECB atbildē uz 98. punktu, NILLTFN nolīgums tika parakstīts 2019. gada sākumā un ieviests 2019. gada laikā.

ECB arī vēlas norādīt, ka ar dažām informācijas kategorijām, piemēram, attiecīgajiem SREP lēmumu izrakstiem, ECB jau veic apmaiņu, izmantojot vienkāršāku procesu nekā 102. punktā aprakstīto apstiprināšanas procesu.

Izmantojot divu gadu laikā gūto pieredzi, ECB jau sākusi uzlabot iekšējo politiku un procesus, lai informācijas apmaiņu padarītu raitāku.

- Iekšējie procesi, kas izstrādāti, lai veicinātu informācijas apmaiņu NILLTFN kolēģijās (tās jāizveido aptuveni pusei nozīmīgo iestāžu un grupu), ietver vienkāršotu lēmumu pieņemšanas procedūru, lai uzlabotu savlaicīgu un efektīvu informācijas apmaiņu starp ECB un NILLTFN uzraudzības iestādēm NILLTFN kolēģijās.
- ECB paredz līdz 2021. gada beigām ieviest vienkāršotu informācijas apmaiņas procesu saskaņā ar NILLTFN nolīgumu.

106. punkts

ECB vēlas norādīt, ka rīkojusies proaktīvi un kopš 2019. gada jau aktualizējusi un ieviesusi Uzraudzības rokasgrāmatu un iekšējo metodoloģiju, lai neklātienes un klātienes uzraudzībā un atļauju izsniegšanas procedūrās iekļautu prudenciālās bažas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskiem.

Aktualizētā Uzraudzības rokasgrāmata tika piemērota arī 2020. gada SREP ciklā, kad visas kopējās uzraudzības komandas analizēja dažādu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas /terorisma finansēšanas brīdinājuma signālu prudenciālo ietekmi SREP novērtējumā (sk. arī ziņojuma 110. punktu).

108. punkts

Lūdzam skatīt ECB atbildi uz 106. punktu.

109. punkts

Lūdzam skatīt ECB atbildi uz 106. punktu.

121. punkts

Lūdzam skatīt ECB atbildi uz 102. punktu.

122. punkts

Lūdzam skatīt ECB atbildi uz 106. punktu.

4. ieteikums – ECB

ECB akceptē šo ieteikumu.

Attiecībā uz a) apakšpunktu lūdzam skatīt ECB atbildi uz 102. punktu, lai iegūtu papildinformāciju par iekšējo procesu pašreizējām un plānotajām norisēm.

Attiecībā uz b) apakšpunktu ECB aktualizēs SREP metodoloģiju pēc tam, kad tiks publicētas EBI pamatnostādnes par SREP, kurās veikti grozījumi.

EBI atbildes uz ERP īpašo ziņojumu par ES centieniem apkarot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju banku sektorā

Detalizēti komentāri

Kopsavilkums

III.

EBI likumīgais mandāts un pilnvarojums attiecībā uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas apkarošanu 2020. gadā tika paplašināts, lai novērstu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas risku visās finanšu uzraudzības jomās un visās nozarēs. Mūsu darbā galvenais ir bijis un joprojām ir nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas apkarošanas uzraudzības stiprināšana ES, nosakot pareizus standartus un konstruktīvi sadarbojoties ar kompetentajām iestādēm, lai panāktu uzraudzības konvergenci. Savienības tiesību aktu pārkāpumu izmeklēšana ir viens no instrumentiem, ko EBI ir izmantojusi līdzās citiem rīkiem, taču tas nav galvenais EBI darba virzītājspēks nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas apkarošanā.

V.

Reformas, kas stājās spēkā 2020. gada 1. janvārī, ir mazinājušas institucionālo sadrumstalotību, piešķirot EBI vadošās, koordinējošās un uzraudzības funkcijas saistībā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas apkarošanu. Tomēr nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas apkarošanas uzraudzība joprojām ir valstu uzraudzības iestāžu kompetencē, tām darbojoties saskaņā ar Savienības tiesisko regulējumu, kas ir minimālā līmenī saskaņots, augstas kvalitātes un nodrošina pilnvarojumu tikai diviem tehniskajiem standartiem, no kuriem neviens neattiecas uz uzraudzības pamatpraksi, un ir dažādos veidos transponēts dalībvalstīs. Tādēļ ir noteiktas robežas tam, ko EBI var sasniegt, veicot saskaņošanu un konvergenci atbilstīgi pašreizējai nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas apkarošanas sistēmai.

VII.

Mēs atzinīgi vērtējam konstatējumu, ka EBI darbinieki ir veikuši rūpīgu izmeklēšanu par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem.

Līdz ar EUI veikto pārskatīšanu no 2020. gada 1. janvāra tika ieviestas jaunas prasības attiecībā uz interešu konfliktu, un tās nosaka, ka valdes locekļiem jāatturas piedalīties un balsot par valdes darba kārtības jautājumiem, kuros tie ir ieinteresēti. Īstenojot šos noteikumus, EBI attiecināja interešu konflikta prasības arī uz Savienības tiesību aktu pārkāpumu darba grupas locekļiem. EBI pārskatīs šīs grozītās procedūras, lai noteiktu, kādas papildu izmaiņas vēl jāveic, lai vēl vairāk nodrošinātu, ka apspriežu procesu neietekmē interešu konflikti.

EBI ir izdevusi norādījumus uzraudzības iestādēm (vai nu patstāvīgi, vai kopā ar EVTI un EAAP), un pašlaik tie sastāv no diviem tehniskiem standartiem, četrām pamatnostādnēm un astoņiem atzinumiem par jautājumiem, kas saistīti ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas apkarošanu. Šie juridiskie instrumenti ietver pamatnostādnes par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas apkarošanas uzraudzību, pamatojoties uz riskiem, un par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas risku novērtēšanu.

Tā kā Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas direktīvas attiecīgie noteikumi ir saskaņoti tikai minimāli, dalībvalstis izmanto atšķirīgas pieejas; EBI pamatnostādnes nevar būt augstākas par valstu tiesību aktiem, un atšķirīgie valstu noteikumi ierobežo konverģences pakāpi, kādu mūsu pamatnostādnes var nodrošināt.

IX.

(1)

EBI pieņem šo ieteikumu. EBI darbinieki pārskatīs procedūras, kas ieviestas kopš EUI 2020. gada janvārī veiktās pārskatīšanas, lai pastiprinātu grupas locekļu neatkarību.

(2)

EBI atzīst nepieciešamību papildināt EUI 2019. gada Pamatnostādnes par sadarbību noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas apkarošanā, kas ir paredzētas šī procesa uzraudzītājiem, ar attiecīgām pamatnostādnēm, kas adresētas prudenciālās uzraudzības iestādēm. Tagad ir juridisks pamats to darīt, jo ir pieņemti grozījumi Direktīvā 2013/36/ES (kas grozīta ar Direktīvu (ES) 2019/878 (CRDV)).

Ievads

10.

EBI līdzšinējais darbs ietvēra divu regulatīvo tehnisko standartu, četru pamatnostādņu un astoņu atzinumu izdošanu, piemēram, pamatnostādnes par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas apkarošanas uzraudzību, pamatojoties uz riskiem, par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas riska faktoriem un par sadarbību uzraudzības jomā (nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas kolēģijas), kā arī trīs atzinumi par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas riskiem, kas ietekmē ES finanšu nozari. Tas ir papildinājums ziņojumiem par dažādiem jautājumiem, piemēram, EBI novērtējums par uzraudzītāju pieejām nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas

apkarošanas uzraudzībai, par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas kolēģiju darbību un par turpmāko tiesisko un regulatīvo sistēmu šajā jomā.

Apsvērumi

74-75.

EBI pabeidza izskatīt pirmo no Komisijas saņemto pieprasījumu, pieņemot ieteikumu par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem. Saņemot jaunus pieprasījumus, EBI regulāri informēja Komisiju par noteiktajām prioritātēm un par paveikto.

Bija vajadzīgs laiks, lai izbeigtu lietas, jo tika saņemti daudzi uzraudzības iestāžu pieprasījumi veikt sarežģītas izmeklēšanas, kas atsevišķās bankās ietvēra gan prudenciālo, gan nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas apkarošanas uzraudzību vairāku gadu garumā un ar mainīgu tiesisko regulējumu, tādēļ EBI šīm lietām noteica prioritātes atbilstoši pieejamajiem resursiem. Papildu laiks bija vajadzīgs, lai izvērtētu katras šādas lietas izbeigšanas ietekmi uz pārējām lietām, kurām bija noteikta zemāka prioritāte, un EBI atzīst, ka būtu noderējusi savlaicīgāka oficiālā saziņa.

Tomēr EBI pilnvarojums veikt Savienības tiesību aktu pārkāpumu izmeklēšanu neskar Komisijas pilnvaras rīkoties saskaņā ar LESD 258. pantu, ja tā uzskata, ka kāda dalībvalsts nav izpildījusi Līgumos noteikto pienākumu.

76.

EBI atzinīgi vērtē konstatējumu, ka abos minētajos gadījumos EBI ir veikusi visaptverošu izmeklēšanu.

79.

2020. gada 1. janvārī, EUI veicot pārskatīšanu, tika ieviestas papildu prasības attiecībā uz interešu konfliktu. EBI attiecināja šīs prasības uz Savienības tiesību aktu pārkāpumu grupas locekļiem.

Attiecīgā apspriešanas procesa laikā EBI politika un procedūras attiecībā uz interešu konfliktiem un Savienības tiesību aktu pārkāpumu izmeklēšanu neparedzēja noteikumus attiecībā uz kontaktiem ar Savienības tiesību aktu pārkāpumu grupas locekļiem. Neraugoties uz to, nepieciešamības gadījumā grupas locekļiem tika ieteikts nepieņemt mēģinājumus ietekmēt viņus kā grupas locekļus.

80.

Komisijas pārstāvis tika informēts par valdes lēmumu uzreiz pēc šā konfidenciālā darba kārtības punkta izskatīšanas. Nākamajā dienā pēc balsojuma EBI publicēja paziņojumu preseī, kurā informēja par izmeklēšanas pabeigšanu un par to, ka ir noraidīts ieteikuma priekšlikums par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem.

82.

EBI atzīmē, ka ir pieņēmusi ieteikumus par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem vēl pirms pēdējām izmaiņām savā pārvaldības sistēmā, tostarp attiecībā uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas apkarošanas uzraudzību.

EBI pārvaldība ir kopīgo likumdevēju kompetencē. EBI pilnībā ieviesa EUI pārskatīšanas gaitā veiktās korekcijas EBI pārvaldībā, izslēdzot konfliktējošos Uzraudzības padomes locekļus no dalības attiecīgo darba kārtības jautājumu apspriešanā un balsošanā par tiem. EBI attiecināja šos noteikumus uz struktūrvienībām, kas sagatavo lēmumus Uzraudzības padomei, tostarp jaunajai Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas pastāvīgajai komitejai un Savienības tiesību aktu pārkāpumu darba grupām.

84.

EBI dod priekšroku pēc iespējas pilnīgākai iesaistei valdes diskusijās. Katrā atsevišķajā gadījumā tā novērtē, vai attiecīgās informācijas un saistīto dienesta noslēpuma noteikumu jutīgums un konfidencialitāte neprasa izslēgt kādus Komisijas pārstāvjus vai citus dalībniekus bez balsstiesībām.

Pēc sarakstes ar Komisiju EBI iesniedza ieteikuma projektu, lai izveidotu atbilstošu juridisko pamatu.

85.

EBI regula no 2020. gada 1. janvāra oficiāli paredz, ka EBI jāizklāsta, kā tā plāno turpināt katru lietu. Tomēr arī pirms minētā datuma EBI sniedza šādu izklāstu, veicot neformālu viedokļu apmaiņu, informējot Komisijas dienestus par to, kādu prioritāti tā ir noteikusi tai nosūtītajām lietām, un uzklausot Komisijas dienestu vēlnes.

86.

Uzraudzības padomes pienākums un atbildība ir apspriest Savienības tiesību aktu pārkāpumu darba grupas priekšlikumus un pieņemt par tiem lēmumus. EBI 2018. gada jūlija ieteikums par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem apliecina, ka Savienības tiesību aktu pārkāpumu mehānisms var būt efektīvs un var darboties ES interesēs gadījumos, kad konstatē skaidru neatbilstību Savienības tiesību aktiem un ir iespējams sniegt ieteikumus situācijas labošanai.

105.

EBI atzīmē, ka pašreizējais, minimāli saskaņotais tiesiskais regulējums un no tā izrietošās valstu pieeju atšķirības ierobežo konverģences pakāpi, ko EBI pamatnostādnes var sasniegt.

EBI, pamatojoties uz saviem secinājumiem, piekrīt, ka valstu kompetento iestāžu pieejas, novērtējot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas risku, kas saistīts ar atsevišķām to pārraudzībā esošām finanšu iestādēm, ne vienmēr ir efektīvas.

EBI ir veikusi pasākumus šajā jomā, atjauninot savus norādījumus par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas apkarošanas uzraudzību, pamatojoties uz risku, un pašlaik par tiem notiek apspriešana.

106.

EBI vēlas precizēt, ka saskaņā ar sākotnējām *SREP* pamatnostādnēm prudenciālās uzraudzības iestādes savos novērtējumos joprojām var iekļaut ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanu saistītos riskus, ciktāl tie ietekmē kādu no *SREP* elementiem.

2018. gada *SREP* pamatnostādņu grozīšana notika pirms leģislatīvajām izmaiņām prudenciālajā tiesiskajā regulējumā, lai skaidri integrētu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas risku. EBI izstrādāja arvien vairāk saskaņotu uzraudzības praksi, kā to apliecina turpmākie atzinumi šajā jomā, tiklīdz juridisko pamatu noteica *CRDV*.

108.

EBI atzīmē, ka pašreizējais, minimāli saskaņotais tiesiskais regulējums un no tā izrietošās valstu pieeju atšķirības ierobežo konverģences pakāpi, ko EBI pamatnostādnes var sasniegt.

Tomēr, pamatojoties uz Padomes rīcības plānu un *CRDV*, EBI sniedza divus atzinumus ar arvien detalizētāku informāciju par iekļaušanu, ja nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas riski tiek saistīti ar *SREP*. EBI drīzumā sāks apspriešanu par pārskatītajām *SREP* pamatnostādnēm, kas ietver saskaņotu un plašāku noteikumu kopumu, lai prudenciālās uzraudzības iestādes varētu konsekventi ņemt vērā nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas risku prudenciālo ietekmi uz *SREP*.

Secinājumi un ieteikumi

2. ieteikums. Komisijai jānodrošina nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas apkarošanas tiesību aktu konsekventa un tūlītēja iedarbība

119.

119. punktā ir apkopoti daži iepriekšējo punktu apgalvojumi. Līdz ar to EBI atsaucas uz saviem komentāriem, atbildot uz katru no šiem iepriekš izteiktajiem apgalvojumiem.

120.

Kā norādīts 86. punktā, EBI 2018. gada jūlija ieteikums par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem apliecina, ka Savienības tiesību aktu pārkāpumu mehānisms var būt efektīvs.

EBI izmanto arī citus instrumentus, lai uzlabotu uzraudzības konverģenci, piemēram, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas apkarošanas uzraudzības pārskatus, un no 2020. gada tā pieprasa kompetentajām iestādēm veikt izmeklēšanu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas apkarošanu.

EBI piekrīt vispārējam viedoklim, ka ES tiesību aktu vienota piemērošana saistībā ar pienākumiem nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas apkarošanas jomā tiktu uzlabota, ja plašāk izmantotu regulas, nevis direktīvas un tiktu nodrošināts tāds tehnisko standartu mandāts, kas mazinātu grūtības, ko rada valstu atšķirīgā transponēšana.

3. ieteikums. EBI un Komisijai plašāk jāizmanto savas pilnvaras attiecībā uz Savienības tiesību aktu pārkāpumiem nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas apkarošanas jomā

d)

EBI pieņem šo ieteikumu. Mēs atzīstam priekšrocības, kas saistītas ar prioritāšu izvēles formalizēšanu, par ko tiek paziņots Komisijai, tostarp gadījumos, kad var rasties kavēšanās, jo ierobežotie resursi neļauj izmeklēt lietas uzreiz, taču arī lietas izbeigšana bez izmeklēšanas nebūtu vēlama.

e)

EBI pieņem šo ieteikumu. EBI darbinieki pārskatīs procedūras, kas ieviestas kopš EUI 2020. gada janvārī veiktās pārskatīšanas, lai pastiprinātu grupas locekļu neatkarību.

4. ieteikums. EBI un ECB jāstrādā, lai pilnvērtīgāk iekļautu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas risku prudenciālajā uzraudzībā

a)

EBI pieņem šo ieteikumu. EBI izstrādā pārskatītās *SREP* pamatnostādnes, lai sniegtu sīkākus norādījumus. EBI mērķis ir līdz 2021. gada jūlijam publicēt pārskatītās pamatnostādnes, lai tās varētu apspriest.

b)

EBI pieņem šo ieteikumu. Atjauninātās pamatnostādnes pašlaik tiek apspriestas, un tās tiks pabeigtas pēc sabiedriskās apspriešanas beigām, 2021. gada 17. jūnijā. Šīs pamatnostādnes nodrošinās lielāku konsekvenci uzraudzīto vienību novērtējumos attiecībā uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas apkarošanu, risinot problēmas, kuras saistītas ar tādas pieejas izmantošanu šīs jomas uzraudzībā, pamatojoties uz risku, kas identificēta 2019. gadā veiktajos EBI pārskatos par kompetentajām iestādēm.

c)

EBI pieņem šo ieteikumu. EBI drīzumā sāks apspriešanu par pamatnostādņēm, kurās tiks sīki izklāstīts, ar kāda veida informāciju iestādēm jāapmainās, tiks uzsvērta laikus veiktas informācijas apmaiņas lielā nozīme un izveidoti mehānismi, kā nodrošināt tās īstenošanu.

Revīzijas darba grupa

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti, revidējot ES politikas virzienus un programmas vai ar pārvaldību saistītus jautājumus konkrētās budžeta jomās. ERP atlasa un izstrādā revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, proti, tiek ņemts vērā risks, kādam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu vai izdevumu apjoms, paredzjamie notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības revīziju veica ERP locekļa *Alex Brenninkmeijer* vadītā IV apakšpalāta, kuras pārziņā ir to izdevumu jomu revīzija, kas attiecas uz tirgu regulējumu un konkurētspējīgu ekonomiku. Šo revīziju vadīja ERP loceklis Mihails Kozlovs, un atbalstu sniedza locekļa biroja vadītāja Edīte Dzalbe, locekļa biroja atašējs Laura Graudīna, atbildīgais vadītājs *Zacharias Koliass*, darbuzdevuma vadītājs *Shane Enright*, revidenti *Giorgos Tsikkos*, *Helmut Kern*, *Marc Hertgen*, *Marion Schiefele*, *Katja Mravlak* un *Nadiya Sultan* un juriste *Andreea-Maria Feipel-Cosciug*. Lingvistisko atbalstu sniedza *Michael Pyper*.

Mihails Kozlovs

Edite Dzalbe

Laura Graudina

Zacharias Koliass

Shane Enright

Giorgos Tsikkos

Helmut Kern

Marion Schiefele

Katja Mravlak

Nadiya Sultan

Andreea-Maria
Feipel-Cosciug

Michael Pyper

Laika grafiks

Notikums	Datums
Revīzijas plāna pieņemšana / revīzijas sākums	3.3.2020.
Ziņojuma projekta oficiāla nosūtīšana Komisijai (vai citai revidējamai vienībai)	26.3.2021.
Galīgā ziņojuma pieņemšana pēc revīzijas konstatējumu saskaņošanas procedūras	20.5.2021.
Komisijas un EĀDD oficiālās atbildes saņemtas visās valodās	24.6.2021.
ECB oficiālo atbilžu saņemšana visās valodās	12.5.2021.
EBI oficiālo atbilžu saņemšana visās valodās	19.5.2021.

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2021.

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku īsteno ar [Eiropas Revīzijas palātas Lēmumu Nr. 6–2019](#) par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piem., individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Tas nozīmē, ka atkalizmantošana ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas izmaiņas. Atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt dokumentu sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jums ir jānoskaidro papildu tiesības, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamās privātpersonas, piem., ERP darbinieku fotoattēlos, vai ja tas ietver trešās personas darbu. Ja atļauja ir saņemta, tā atceļ un aizstāj iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, jums var būt jāprasa atļauja tieši autortiesību īpašniekiem.

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā un jums nav licencēti.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā europa.eu, ir atrodamas saites uz trešo personu vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

Eiropas Revīzijas palātas logotipa izmantošana

Eiropas Revīzijas palātas logotipu nedrīkst izmantot bez Eiropas Revīzijas palātas iepriekšējas piekrišanas.

PDF	ISBN 978-92-847-6236-1	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/47900	QJ-AB-21-013-LV-N
HTML	ISBN 978-92-847-6212-5	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/372	QJ-AB-21-013-LV-Q

Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija ir prakse, kurā noziedzīgi iegūti līdzekļi tiek padarīti par likumīgiem, iefiltrējot tos likumīgajā ekonomikā nolūkā slēpt to nelikumīgo izcelsmi. Ņemot vērā to, cik nozīmīga ir ES politika nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas jomā, un banku sektora lomu, mēs novērtējam, vai ES darbības šajā jomā tiek labi īstenotas.

Mēs konstatējam, ka saistībā ar pasākumiem nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanai un rīcību situācijās, kad ir konstatēts risks, ir vērojama institucionālā sadrumstalotība un vāja koordinācija ES līmenī. ES struktūrām ir ierobežoti rīki, ar kuriem nodrošināt NILLTFN tiesiskā regulējuma pienācīgu piemērošanu valstu līmenī. Nav vienotas ES uzraudzības iestādes, ES pilnvaras ir sadalītas starp vairākām struktūrām, un koordinācija ar dalībvalstīm tiek īstenota atsevišķi.

Mēs formulējam ieteikumus šo problēmu risināšanai.

Eiropas Revīzijas palātas īpašais ziņojums saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx

Timekļa vietne: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors